

Tiedekunnan oppiaineet

Tiedekunnan oppiaineet on esitetty opinto-oppaassa aakkosjärjestyksessä. Oppiainekohtaiset valinnaiset opinnot seuraavat välittömästi pakollisten aineopintojen jälkeen lukuun ottamatta harjoitusseminaareja, jotka on sijoitettu omaksi kokonaisuudekseen muiden

oppiainekohtaisten aineopintojen jälkeen. Tutkintojen rakenteet on esitetty opinto-oppaan kohdassa Tutkintorakenne. Oikeusnotaarin tutkinnon suositeltu suoritusjärjestys ilmenee opinto-oppaan viimeisellä aukeamalla olevasta taulukosta.

Esineoikeuden pakolliset aineopinnot (20013)

Tavoite. 1. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisista käsitteistä ja periaatteista sekä normeista, jotka sääntelevät omaisuuden vaihdantaa ja omaisuuden käyttämistä vakuutena. 2. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisten kollisoiden ratkaisuperusteista ja ratkaisemisesta. 3. Yleiskuvan antaminen vakuusmuodoista ja kiinteistön luovutusten sääntelystä. 4. Yleiskuvan antaminen insolvenssimenettelyjen vaikutuksista oikeuksien sitovuuteen

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Esineoikeuden yleiset opit, peruskäsitteet ja periaatteet. 2. Aineelliset ja aineettomat varallisuusobjektit. 3. Varallisuus oikeuksien vaihdanta ja dynaaminen suoja. 4. Erilaiset vakuusmuodot. 5. Kiinteistöjen vaihdanta ja kiinteistökirjaamisjärjestelmä.

Laajuus 7 opintopistettä / 4,5 opintoviikkoa

Opettajat

Tepora, Jarno, OTT, VT. Siviilioikeuden professori.
Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja

kauppaoikeuden ruots. dosentti. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. yliopistonlehtori (virasta vapaa). Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Kaisto, Janne, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Esineoikeuden yliopistonlehtori.

Erme, Tero, OTK, LL.M. Esineoikeuden assistentti.

Hakkola, Esa, OTK, VT. Tutkija.

Wainio, Marko, OTL, VT. Asianajaja, tuntiopettaja.

Kuusinen, Miki, OTK. Tutkija.

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Oppiaineessa on sekä korvaavia luentoja että hyvityspisteluentoja. Korvaavan luentosarjan hyväksytyt suoritus korvaa ilmoitetun tutkintovaatimuskohdan. Hyvityspistelunnon hyväksytystä suorittamisesta voi saada enintään 3 hyvityspistettä tenttiin. Tentissä huomioidaan enintään yhteensä 4 hyvityspistettä. Tentissä hyväksytyksi tulemiseen vaaditaan puolet maksimipistemäärästä. Läpipääsyä arvioitaessa ei huomioida korvaavia luentosarjoja, mutta hyvityspisteet sitä vastoin otetaan huomioon. Opiskelijan tulee siten saada

puolet pisteistä niistä tehtävistä, joihin hän vastaa tentissä lisättynä hyvityspisteiden määrällä. Jos esimerkiksi tentissä on 4 kysymystä, joista kaksi on korvattu hyväksytysti suoritettulla luentosarjalla, tulee opiskelijan saada vähintään 10 pistettä kahdesta tentissä vastaamastaan tehtävästä riippumatta korvaavien luentosarjojen pisteistä.

Dos. **Janne Kaisto** luennoi esineoikeuden perusteista 24.4. – 4.5. (paitsi 1.5.) ma-pe klo 14–16 P II (16 h) Luentokuulustelut ma 7.5. klo 8-10 PR, sali 1, ja uusinta 14.5. klo 8-10 P III. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1.

Prof. **Jarno Tepora** luennoi aiheesta “Esinevakuudet ja rahoitus” 7.5.–16.5. ma-pe klo 14–16 P III (16 h). Luentokuulustelut ma 21.5. klo 14–16 U 40, sali I ja uusinta to 24.5 klo 14-16 PR, Sali 6. Enintään 3 hyvityspistettä.

Doc. **Johan Bärlund** håller en kurs i fastighetsköp under vt. Kursen bygger på problem-baserad inläring (PBI) och förutsätter aktivt deltagande. Under kursen skriver varje student en studiedagbok, varför något separat slutförhör inte hålls. Med ryms 24 studenter (8 studenter i 3 basgrupper) i anmälningsordning. Anmälningar tas emot från och med 15.1 via e-post (johan.barlund@helsinki.fi) Kursen hålls 24.4 kl. 10-14, 27.4 kl. 10-12, 2.5 kl. 10-14, 4.5 kl. 10-12, 7.5 kl. 10-14, 11.5 kl. 10-12, 14.5 kl. 10-14, 16.5 kl. 10-12 och 22.5 kl. 10-14, P686 Kursen ersätter boken Tepora, J. & Kartio, L. & Koulu, R. & Wirilander, J.: Kiinteistön käyttö ja luovutus (4. p. 2002) till de delar som ingår i tentamensfordringarna. Kurssia suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka saavat käyttää omaa äidinkieltään keskusteluissa ja kirjallisissa töissä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Suositeltavaa on, että velvoiteoikeus on suoritettu ennen kirjalliseen kuulusteluun tuloa. Kuulustelussa on sallittua käyttää Suomen Laki I ja II -teoksia tai Finlands lag I ja II -teoksia. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset säädöskokoelman irtokappaleet tai niiden valojäljennökset, jotka ovat ilmestyneet lakikirjojen julkaisemisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säädösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita. Vastaustilaa kysymystä kohden on yksi sivu, ellei toisin ilmoiteta.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja kopioimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Hyväksyttävältä esseevastaukselta edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esittämistä. Oikeustapauskysymykset laaditaan puolestaan siten, että ne mittaavat opiskelijan kykyä soveltaa tenttikirjallisuudessa esitettyjä asioita tapauksessa esitettyihin tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota esitettyjen johtopäätösten perusteluihin.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Tepora, Jarno** Johdatus esineoikeuteen.
- 2) **Havansi, E.**, Esinevakuusoikeudet (2.p. 1992), s. 1–38, 53–180, 277–339, 348–415, 463–491 ja 509–540. (350 s.)
- 3) **Tepora, J. - Kartio, L. - Koulu, R. - Wirilander, J.**, Kiinteistön käyttö ja luovutus (4.p 2002), luvut 8–10 ja 12–25 (310 s.) Teos on saatavissa myös sähköisessä muodossa osoitteesta www.suomenlaki.com , josta voi lukea

vastaavat kohdat.

- 4) **Kartio, L. - Jokela, M. - Ojanen, I.,**
Maakaari (3.p 2004), s. 190–214, 231–
385, 399–521 ja 554–573. (310 s.)

tentissä hyvin. Muut säädökset sisältävät yleissiviili-
oikeudellista lainsäädäntöä sekä esineoikeuden eri
osa-alueita koskevaa yksityiskohtaisempaa sääntelyä,
joiden hallitsemista edellytetään erityisesti oikeus-
tapausten ratkaisemisessa. Lisäksi tentissä
edellytetään kykyä hyödyntää lakikirjojen hakemisto-
ja ja viittauksia.

Keskeiset säädökset sisältävät tärkeimmät
esineoikeuteen kuuluvat lait, jotka **on hallittava**

Säädökset

Keskeiset säädökset

- Maakaari 12.4.1995/540. (Si 601)
Kauppakaari, 1:5; 9:5, 8, 10, 12, 13; 10-12 luku; 13:2, 3; 18:1-10. (Si 401)
A rikoslain voimaannpanosta 19.12.1889/39, 11 §. (Ri 102)
L eräistä yhteisösuhteista 25.4.1958/180. (Si 621)
Velkakirjalaki 31.7.1947/622. (Si 406)
YrityskiinnitysL 24.8.1984/634. (Si 421)
L arvo-osuustileistä 17.5.1991/827. (Ra 122)
L osamaksukaupasta 18.2.1966/91. (Si 506)
KuluttajansuojaL 20.1.1978/38, 7 luku. (Yr 501)
L elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jäänyt esine 15.7.1988/688. (Si 427)
Konkurssilaki 20.2.2004/120, 1 luku 4 § sekä 5, 6 ja 17 luvut. (Pr 506)
L velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578. (Pr 508)
L takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/758. (Pr 507)

Muut säädökset

Yleissiviilioikeudelliset säädökset

- L varallisuusoikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228. (Si 402)
Kauppalaki 27.3.1987/355. (Si 501)
L velan vanhentumisesta 15.8.2003/728. (Si 415)
L holhustoimesta 1.4.1999/442 (Si 121)
Avioliittolaki 13.6.1929/234, 34-45, 52-58, 66, 86 ja 89 §. (Si 201)
Perintökaari 5.2.1965/40, 12:1-9, 14:1, 5; 16:1, 2; 17:3, 18:1, 2; 19:13; 23:9-11; 25 luku. (Si 235)
L takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta 19.3.1999/361 (Si 407)
Lahjanlupauslaki 31.7.1947/625. (Si 510)
Osakeyhtiölaki 29.9.1978/734, 2:14; 3:5, 9, 11, 13; 5:1; 7:1; 12:7. (Yr 103)
Asunto-osakeyhtiölaki 17.5.1991/809, 1-3, 19, 45, 54, 55 §. (Yr 109)

Yleinen esineoikeus ja irtaimen omaisuuden vaihdanta

- Löytötavaralaki 26.8.1988/778. (Si 512)
L arvo-osuusjärjestelmästä 17.5.1991/826. (Ra 120)
AsuntokauppaL 23.9.1994/843. (Si 505)
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074 (Yr 506)
L kiinteistönvälitysluokkeista ja vuokrahuoneistojen välitysluokkeista 15.12.2000/1075 (Yr 206)
L asuinhuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/481. (Si 417)
L liikehuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/482. (Si 418)

Kiinteistö- ja kirjaamisoikeus

- L maakaaren voimaannpanosta 12.4.1995/541. (Si 601a)
KaupanvahvistajaA 5.12.1996/958. (Si 603)
MaanvuokraL 10.2.1961/82. (Si 629)
L lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä 27.3.1987/353. (Si 605)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)

Etuostolaki 5.8.1977/608. (Si 625)
L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29.7.1977/603, 1-3 luvut ja 10 luku. (Si 626)
KiinteistönuodostamisL 21.4.1995/554, luvut 4 ja 14. (Ym 101)
Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132, 34 ja 89 § ja 13 luku. (Ym 201)
L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26. (Ym 302)

Rahoitus- ja vakuusoikeus

MeriL 15.7.1994/167 1, 2 ja 3 luku. (Vi 301)
AlusrekisteriL 11.6.1993/512. (Vi 313)
AluskiinnitysL 29.7.1927/211. (Si 424)
AutokiinnitysL 15.12.1972/810. (Si 423)
L kiinnityksestä ilma-aluksiin 15.6.1928/211. (Si 425)
Rahoitusvakuuslaki 20.1.2004/11. (Si 414b)

Aineellinen insolvenssioikeus

L yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47. (Pr 501)
L yksityishenkilön velkajärjestelystä 25.1.1993/57. (Pr 504)
UlosottoL 3.12.1895/37, 3:4, 35, 36, 36a ; 4, 5 ja 7 luvut. (Pr 601)

Esineoikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintotentin hyväksytyt suorituksen jälkeen. **Valinnaiset opinnot eivät ole lakikirjatenttejä.** Valinnaisten opintojen kirjalliseen kuulusteluun ilmoittaudutaan samalla tavalla kuin pakollisten aineopintojen tentteihin. valinnaisten opintojen kuulustelut järjestetään pakollisten aineopintotenttien yhteydessä siten, että jokaisessa valinnaisessa aineopintojaksossa on vähintään kolme kuulustelua lukuvuodessa. Yhden kohdan kustakin tutkintovaatimuksesta voi korvata kirjallisella esseellä vastuuolettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

Huom! Osa esineoikeuden valinnaisten aineopintojen tutkimusvaatimuksiin kuuluvista artikkeleista on tulostettavissa Opiskelijakirjaston ylläpitämästä Oppix-oppimateriaalitietokannasta osoitteesta www.opiskelijakirjasto.lib.helsinki.fi/oppix/eres.htm

Lkv 2005–2006 valinnaisten opintojen tenttejä voi suorittaa seuraavasti:

Omistus ja kirjaaminen:
syyskuu ja maaliskuu
Rahoitus ja vakuudet:
syyskuu ja maaliskuu
Vaihdanta ja insolvenssi:
marraskuu ja toukokuu

Lisäksi kesätentissä voi suorittaa minkä tahansa valinnaisten opintojen kuulustelun.
Huom! Tarkista tenttimahdollisuutesi.

Omistus ja kirjaaminen (20219)

Tavoite Yksityiskohtaisen kuvan antaminen omistusoikeudesta varallisuus oikeutena ja muiden esineoikeuksien suhteesta omistusoikeuteen. Yksityiskohtaisen kuvan antaminen kirjaamisjärjestelmistä ja kirjaamisen yleisistä periaatteista.

Käsitteltävä asiakokonaisuus 1. Omistus- ja hallintaoikeuden sisältö ja suoja. 2. Aineellisen kirjaamisjärjestelmän yleiset säännöt ja periaatteet. 3. Kiinteistökirjaamisjärjestelmä.

Laajuus 5 opintopistettä / 3 opintoviikkoa

Vastuupettaja: Dos. Janne Kaisto

Opetus: Dos. Janne Kaisto ja OTL, AA Marko Wainio ohjaavat ongelmalähtöistä opetusta, jossa simuloidaan oikeudenkäyntejä annettujen tapausten pohjalta. Opetukseen ilmoittaudutaan vastuupettajalle viimeistään 26.1. (aikaisintaan 1.1.). Osallistujat valitaan ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Osanottajamäärä on rajoitettu, enintään 18 henkilöä. Tehtävien jako kl 30.1. ti klo 18-20 sali 417. Tehtävien purku 21.2.–23.2. ke-pe klo 18–20 samassa paikassa. Korvaa kaksi tutkintovaatimusten kohtaa opiskelijan valinnan mukaan.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Zitting, S.**, Omistajanvaihdoksesta (1951), s. 1-102 ja **Kaisto, J.**, Oikeustoimen tehottomuus, kollisio ja dynaaminen suoja, Juhlajulkaisu Erkki Havansi (2001), s. 51–85.
- 2) **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984), s. 1-119.
- 3) **Kaisto, J.**, Luovutuksen pätemättömyys ja saantosuoja, Business Law Forum 2004, s. 95-133 ja **Tepora, J.**, Hallinnanjakosopimuksesta kiinteistön käytön suunnitteluvälineenä, Business Law Forum 2004 s. 321-365.
- 4) **Niemi, M. I.**: Maakaaren järjestelmä. Osa II. Kirjaaminen ja lainhuudatus (2004). s. 1-285.
- 5) **Tepora, J.**, Erityiset oikeudet maakaaren kirjaamisjärjestelmässä, Kirjoituksia varallisuus-oikeudesta muuttuvassa toimintaympäristössä (2000), s. 221–277.

Vaihdanta ja insolvenssi (21201)

Tavoite Opiskelijat saavat käsitteelliset edellytykset tarkastella erilaisia vaihdantajärjestelyjä erityisesti ulosmittauksen ja konkurssin näkökulmasta.

Opiskelijat saavat yksityiskohtaisen kuvan velkojasuojaa ja takaisinsaantia koskevista säännöistä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus 1. Oikeustoimen sitovuus velkojiin nähden. 2. Takaisinsaantilain sääntely. 3. Erityisrahoitusjärjestelyt velkojien näkökulmasta.

Laajuus 6 opintopistettä / 3,5 opintoviikkoa.

Vastuupettaja: Dos. Janne Kaisto.

Opetus: Ongelmalähtöinen opetus 23.10.–10.11. ma klo 13–14 ja pe klo 12-14 sali 444. Opetukseen ilmoittaudutaan vastuupettajalle viimeistään 20.10. mennessä (aikaisintaan 1.9). Osallistujat valitaan ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Osanottajamäärä on rajoitettu, enintään 14 henkilöä. Korvaa kaksi tutkintovaatimusten kohtaa opiskelijan valinnan mukaan.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Koulu, R.**, Uusi konkurssilaki (2004), s. 1-168.
- 2) **Lohi, T.**, Ositus, tasinko ja sivullisuus (2003), s. 3-222 ja 311–332
- 3) **Håstad, T.**, Sakrätt avseende lös egendom (2002), s. 93-177.
- 4) **Kaisto, J.**, Velkojasuoja välihenkilön konkurssissa (2004), s. 1-209.
- 5) **Martinson C.**, Kreditsäkerhet i faktura-fordringar (2002), s. 1-153.

Rahoitus ja vakuudet (20215)

Tavoite Yksityiskohtaisen kuvan antaminen erilaisista rahoitusmuodoista sekä omaisuuden käyttämisestä luoton vakuutena; yksityiskohtaisen kuvan antaminen tavallisten ja vakuusvelkojien asemasta yleis- ja erillistytäntöpanossa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus 1. Rahoitusmuodot, 2. Vakuusmuodot, 3. Vakuuksien sivullisittomuus ja asema erillis- ja yleistäytäntöpanossa.

Laajuus 9 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Opetusmuodot Luennot ja ryhmätyöt. Näiden pohjalta luentokuulustelu, jonka hyväksytty suoritus korvaa tutkintovaatimusten kohdat 2, 5, 6 ja 7.

Vastuopettajat Professori **Jarno Tepora** ja **assistentti** Tero Erme.

Opetus: Prof. Jarno Tepora kl. 29.1.–2.2. ma-pe klo 12-14 luennoi sali 417 ja jakaa ryhmätyöt. Näiden purku 5.3. - 8.3. ma-to klo 16-20 sali 417. Luentokuulustelu 15.3. klo 14–16 sali 417. Ilmoittautuminen Oodissa 10.1. alkaen (viimeistään 22.1.). Otetaan enintään 20 opiskelijaa. Ilmoittautuminen on sitova. Osanottajat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

1) **Tepora, J.**, Komissiosta vaihtoehtoisena vakuusmuotona, DL 1991, s. 623–661; **Tepora, J.**, Luottokauppa omistuksenpidätysehdoin jälleenmyyntiä varten, LM 1992, s. 328–356 ja **Tepora, J.**, Konsignaatiosta itsenäisenä vakuusmuotona, LM 1992, s. 1034–1056.

2) **Tepora, J.**, Leasing-rahoitus ja vastuun toteuttaminen eräissä sivullisuhteissa, Oikeustiede - Jurisprudentia XXI 1988, s. 247–312, **Tammi-Salminen, E.**, Näkökohtia kiinteistöleasingistä uuden maakaaren järjestelmässä, LM 2000, s. 360–380 ja **Tepora, J.**, Tavanomaisen irtaimen esineen sale and leaseback -järjestelystä vakuustarkoituksessa, Teoksessa Velka, vakuus ja prosessi – Juhlajulkaisu Erkki Havansi (2001), s. 322–350.

3) **Tepora, J.**, - **Takki, T.**, Factoring (1994) (235 s.).

4) **Villa, S.**, Osakeyhtiölain mukaiset rahoitusvälineet (2001) (200 s.)

5) **Tepora, J.**, Irtaimen vakuusluovutuksesta ja panttiobjektin oikeudellisesta määräysvallasta erilaisissa toimintaympäristöissä, Business Law Forum 2005 s. 13–42, **Mähönen, J.**, Uusi rahoitusvakuuksia koskeva lainsäädäntö – eräitä näkökohtia vakuusdirektiivin täytäntöönpanosta Suomessa, Omistus, sopimus, vaihdanta - Juhlakirja Leena Kartiolle (2004) s. 103–121 ja **Tepora, J.**, Luottojen arvopaperistaminen Suomessa oikeudelliselta kannalta, Juhlajulkaisu Roschier-Holmberg & Waselius 60 v, s. 170–189.

6) **Erme, T.**, International project financing as contractual risk minimization arrangements, Kirjoituksia varallisuus-oikeudesta muuttuvassa toimintaympäristössä (2000 toim. **J. Tepora**), s. 283–363.

7) **Tiitta, E.**, Kunnan infrastruktuurihankkeen yksityisrahoitus (2000) (107 s.)

8) **Ojanen, I.** - **Sutinen, J.**, Yrityskiinnitys (2.p. 1991), s.41-82 ja 100-157.

9) **Tuominen, M.**, Teollisoikeudet vakuutena (2001) (243 s.)

Muut opinnot

Esineoikeuden valinnaisten opintojen suoritukseksi voidaan aineen professorin hyväksymisellä lukea mm. seuraavia aiheita koskevia opintoja:

- a) omistusoikeuden historia
- b) (aineellinen) insolvenssi- ja ulosotto-oikeus
- c) kansainvälinen rahoitus (kauppakorkeakoulut)
- d) luotto- ja maksuvälineet

Hyväksiluvun edellytyksenä on, että samoja opintoja ei ole luettu opintosuoritukseksi jossakin muussa opintojaksossa tai tutkinnossa.

Eurooppaoikeuden pakolliset aineopinnot (20017)

Tavoite: Perustiedon tarjoaminen Euroopan integraation ja Euroopan yhteisön (unionin) historiasta, eurooppaoikeuden oikeusjärjestelmän perusteista, Euroopan unionin oikeusjärjestyksestä (toimielimistä, oikeudenkäynti- ja lainsäädäntömenettelystä), sekä Euroopan unionin voimassa olevasta lainsäädännöstä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. EU:n historiallinen kehitys, 2. EU:n poliittiset ja hallinnolliset instituutiot ja niiden toiminta, 3. EU:n kansalaisuus, 4. EU:n tuomioistuinjärjestelmä, 5. Euroopan unionin perustuslaillinen järjestelmä, 6. Euroopan unioni ja ihmisoikeudet, 7. Talous- ja rahaliitto, 8. Sisämarkkinaoikeus.

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Opetus

Opetusmuodot: Luennot. Kullakin hyväksytysti suoritetulla luentsarjalla voi korvata yhden kysymyksen eurooppaoikeuden aineopintojen kirjatentissä. Korvattava kysymys ilmoitetaan tentin yhteydessä. Luennoille osallistuvilla valtiotieteilijöillä ylimääräinen kysymys, jonka aineisto ilmoitetaan luennoilla ja aineen kotisivuilla.

Luennot toukokuussa 2007 seuraavasti:

- 3-4.5.2007, kello 9-12, yliopiston päärakennus, sali 5
- 7.-11.5.2007, kello 13-16, yliopiston päärakennus, sali 5
- 14.-15.5.2007, kello 9-12, yliopiston päärakennus, sali 5

Luentokuulustelut:

- 21.5.2007, kello 9-12, P II
- 11.6.2007, kello 9-12, P II

Tarkemmista muista vaatimuksista ilmoitetaan luennolla, oppiaineen verkkosivuilla ja ilmoitustaululla.

Opettajat:

Bräutigam, Tobias, Volljurist, tutkija
Kiikeri, Markku, OTT, eurooppaoikeuden professori (mvs.)

Ojanen, Tuomas, OTT, eurooppaoikeuden dosentti

Paasivirta, Esa, OTT, oikeusvertailun ja eurooppaoikeuden dosentti

Raitio, Juha, OTT, VT, eurooppaoikeuden dosentti

Wikberg, Olli, OTL, VT, eurooppaoikeuden assistentti

Opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua tiedekunnan LL.M-ohjelman puiteissa tarjottaviin opintoihin. Lisätietoja kurseista, niiden alkamisajoista ja luentopaikoista saa LL.M-ohjelman ilmoitustaululta ja tiedekunnan kansainvälisten asioiden sihteeriltä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu.

Tutkintovaatimukset:

1) **Mathijsen, P.S.R.F.,** A Guide to European Union Law (Eight Edition), London, Sweet & Maxwell 2004. Sivut 185–201 ja 215-292

2) **Kiikeri, M.,** Sijoittautumisvapaus Euroopan unionissa, Edita 2003, kappaleet 3, 4.3., ja englanninkielisestä versiosta kappale 3.4. (tekstit myös aineen kotisivuilta) (45 s.)

2) **Ojanen, T.,** EU-oikeuden perusteita, Helsinki, Edita 2006 (295 s.)

3) **Raitio, J.**, Eurooppaoikeus ja sisämarkkinat, Helsinki: Talentum, 2006 (500 s.)

Säädökset:

Rooman sopimus eli Euroopan yhteisön perustamissopimus
Maastrichtin sopimus eli sopimus Euroopan unionista
Amsterdamin sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta
Nizzan sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta
Euroopan unionin perusoikeuskirja
Ehdotus Sopimukseksi Euroopan perustuslaista (EUVL, N:o C 310, 16.12.2004, s. 1)

Säädökset saatavissa internetistä osoitteesta: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>.

Yleistä:

Kaikissa eurooppaoikeuden tenteissä saa käyttää Suomen Laki -teoksia. Näiden lisäksi opiskelija saa tuoda tenttiin myös eurooppaoikeuden aineopintojen kohdalla mainitut sopimustekstit. Muiden kuin pakollisten aineopintojen osalta erikseen sallitut säädökset on mainittu asianomaisten Opintokokonaisuuksien kohdalla. Myös internetistä tulostetut viralliset

sopimustekstit ovat sallittuja. Linkki eurooppaoikeuden sopimusteksteihin EUR-Lexiin: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>

Tenttiin tuotavissa sopimusjulkaisuissa ja säädöksissä ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, normiviittauksia tai sopimusten muutoksiin liittyviä viittauksia.

Eurooppaoikeuden valinnaiset opinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintojakson hyväksytyin suorituksen jälkeen. Valinnaisten opintojen kirjallisiin kuulusteluihin ilmoitaudutaan samoin kuin pakollisten aineopintojen tentteihin. Valinnaisten opintojen tenttipäivät ovat samat kuin pakollisissa aineopinnoissa.

Eurooppaoikeuden periaatteet, oikeussuojakeinot ja tulkintamallit

Tavoite: Perehtyminen eurooppaoikeuden

ns. yleisiin oppeihin, eli keskeisiin käsitteisiin ja periaatteisiin. Erityisenä painopisteenä ovat EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisujärjestelmään liittyvät kysymykset sekä laintulkintamallit eurooppaoikeudessa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Eurooppaoikeuden normit, keskeiset käsitteet, tavoitteet, politiikat ja periaatteet, 2. EY-tuomioistuimen oikeussuojakeinot, erityisesti ennakkoratkaisujärjestelmä, 3. Laintulkintamallit 4. Eurooppaoikeuden oikeusvaikutukset jäsenvaltioissa

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:
Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset

1. **Aalto, P.**, Jäsenvaltion vahingonkorvausvastuu EY-oikeudessa, Helsinki 1999, s. 35–172.
 2. **Anderson, D.**, References to the European Court, London, 2002, luvut 1-7 ja 13-14.
 3. **Hartley, T. C.**, The Foundations of European Community Law, Oxford 2003, luvut 5, 7, 8 ja 10–16
 4. **Joutsamo, K.- Aalto, P.- Kaila, H.- Maunu, A.**: Eurooppaoikeus, Helsinki 2000, s. 17–103.
 5. **MacCormick, D.N. – Summers, R.S.**: Interpreting Precedents, Aldershot: Ashgate, 1997, s. 407-436.
 6. **Raitio, J.**, The Principle of Legal Certainty in EC Law, Dordrecht, 2003, s. 83-186 ja 304-337.
- Kirjoista voidaan lukea myös uudempi versio vastaavin osin.

Kilpailuoikeus

Tavoite:

Perehtyminen erityisesti EU:n kilpailuoikeuden aineelliseen oikeusjärjestelmään.

Käsitteltävä asiakokonaisuus:

1. EU:n kilpailuoikeuden tavoitteet, 2. Kilpailuoikeuden keskeiset aineellisoikeudelliset kysymykset, 3. Menettely kilpailuviranomaisissa ja oikeussuoja.

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Vastaava opettaja: eurooppaoikeuden assistentti Olli Wikberg

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata vastaavan opettajan kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ). Kilpailuoikeuden tentti on suoritettavissa myös verkon välityksellä ”tentiakvaariossa”. Lisätietoja: Olli.Wikberg@helsinki.fi.

Tutkintovaatimukset:

1. **Kanniainen, V. – Määttä K.**, Taloustieteellinen näkökulma kilpailuoikeuteen, Helsinki 2001, s. 1–294.
 2. **Alkio, M.- Wik, C.**, Kilpailuoikeus, Helsinki 2004, s. 79–708.
- tai
1. **Jones, A. – Sufrin, B.**, EC Competition Law; Text, Cases and Materials, second edition, Gosport, 2004.
- Luetut teokset on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa. Mikäli teoksia ei ole ilmoitettu, tehdään kysymykset suomenkielisten kirjojen perusteella.

Aineopintojen yhteydessä mainittujen säädösten lisäksi:

- Asetus (EY) 1/2003, EYVL, N:o L 1, 4.1.2003, s. 1.
Asetus (EY) 139/2004, EYVL, N:o L 24, 29.1.2004, s. 1.
- Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

Kilpailuoikeuden opetuksen omat verkkosivut löytyvät osoitteesta <http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>. Näille sivuille keskitetään kaikki kilpailuoikeusliittännäinen opetus ja siitä tiedottaminen.

Kilpailuoikeuden erityiskysymyksiä

Tavoite:

Perehtyminen kilpailuoikeuden menettelyllisiin erityiskysymyksiin ja kilpailuoikeuden täytäntöönpanoon.

Käsitteltävä asiakokonaisuus:

1. Kilpailuoikeuden menettelylliset kysymykset ja periaatteet, 2. Kilpailuoikeuden

seuraamukset, 3. Kilpailuoikeuden yksityis-oikeudellinen täytäntöönpano.

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Vastaava opettaja: eurooppaoikeuden asistentti Olli Wikberg

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata vastaavan opettajan kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ). Tenti on suoritettavissa myös verkon välityksellä ”tentiakvaariossa”. Lisätietoja:

Olli.Wikberg@helsinki.fi.

Tutkintovaatimukset:

1. **Nazzini, R.**, *Concurrent Proceedings in Competition Law – Procedure, Evidence and Remedies*, Oxford 2004, s. 1–440.
2. **Van Bael, I. – Bellis, J-F.** *Competition Law of the European Community* (fourth edition), The Hague 2005, s. 1021-1199.
3. **Wils, W.P.J.**, *Principles of European Antitrust Enforcement*, Oxford 2005, s. 1–174.

Aineopintojen yhteydessä mainittujen säädösten lisäksi:

Asetus (EY) 1/2003, EYVL, N:o L 1, 4.1.2003, s. 1.

Asetus (EY) 139/2004, EUVL, N:o L 24, 29.1.2004, s. 1.

Asetus (EY) 773/2004, EUVL, N:o L 123, 27.4.2004, s. 18.

Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

Kilpailuoikeuden opetuksen omat verkkosivut löytyvät osoitteesta <http://kampa.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>. Näille sivuille keskitetään kaikki kilpailuoikeusliittännäinen opetus ja siitä tiedottaminen.

EY:n sisämarkkinaoikeus

Tavoite: Tavoitteena on antaa kokonaiskuva sisämarkkinaoikeuden perusteista pakollista aineopintojaksoa syvällisemmin.

Oppimateriaalissa keskitytään tulliunioniin sekä neljään liikkumisvapauteen, eli tavaroiden, henkilöiden, palveluiden ja pääoman vapaaseen liikkuvuuteen. Neljän liikkumisvapauden osalta tavaroiden vapaa liikkuvuus ja siihen liittyvät rajoitukset korostuvat. EY-tuomioistuimen oikeuskäytäntöön perehdytään kattavasti.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Kauppapolitiikka, veropolitiikka ja tulliunioni, 2. Tavaroiden vapaa liikkuvuus, 3. Palveluiden vapaa liikkuvuus, 4. Henkilöiden vapaa liikkuvuus, EU-kansalaisuus sekä yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa 5. Pääoman vapaa liikkuvuus ja rahapolitiikka, 6. Julkiset hankinnat, 7. Julkiset yritykset ja valtion tuet, 8. Jäsenvaltioiden välistä kauppaa syrjivä verotus, 9. Sisämarkkinaoikeuden sanktiot

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset:

1. **Alanen, J.**, *Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa*, Helsinki 2002.

2. **Alkio, M.- Wik, C.** *Kilpailuoikeus*, Helsinki 2004, s. 709–859

3. **Joutsamo, K.- Aalto, P.- Kaila, H.- Manner, A.**, *Eurooppaoikeus*, Helsinki 2000, s. 394-412, 459-501, 629-739, 755-822 ja 848-881.

4. **Steyger, E.**, *National Traditions and European Community Law*, Margarine and Marriage, Aldershot: Dartmouth, 1997.

Kirjoista voidaan lukea myös uudempi versio vastaavin osin.

Talousyhteisön ja poliittisen unionin historia ja nykyiset rakenteet - taloutta, oikeutta ja politiikkaa

Tavoite:

Perehtyminen Euroopan sekä taloudellisen että poliittisen integraation historiaan sekä EU:n rakenteisiin. Erityisenä painopisteenä on luoda konteksti ymmärtää perustamissopimuksia sekä EY-tuomioistuinten oikeuskäytännön kehitystä. Tämä antaa tietoa selitystekijöistä eri aikakausina annettujen ratkaisuiden taustalla. Lisäksi luodaan katsaus toimielin- ja päätöksentekojärjestelmään sekä ajankohtaiseen EU:n perusoikeusjuridiikkaan. Poliittisen unionin tarkastelun osalta pohditaan myös eurooppalaista demokratiaa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus:

1. Talousyhteisön ja poliittisen unionin kehitysvaiheet: Euroopan yhteisöjen synty ja tulliunioni; Hallitusten välistä yhteistyötä ja EY-tuomioistuinten aktivismia; Sisämarkkinaohjelma; Kylmän sodan päättyminen ja Euroopan unionin synty, 2. Käsiteltäviä eurooppalaisesta demokratiasta ja integraatioteorioista 3. Liittyminen ja jäsenyyden edellytykset, 4. EY:n toimielin- ja päätöksentekojärjestelmä, 5. EU-oikeuden primaarinormiston perustuslailliset piirteet ja perusoikeuksien asema EU:ssa, 6. Eurooppaoikeuden sui generis -luonne.

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:
Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimuksia voi osin korvata oppiaineen professorin kanssa erikseen sovittavista aiheista tehdyillä kirjallisilla töillä (n. 15 sivua/työ).

Tutkintovaatimukset:

1. **Dinan**, Desmond: Ever Closer Union? An Introduction to the European Community, London 1994, s. 9-195.
2. **Craig**, P., The Nature of the Community:

Integration, Democracy and Legitimacy, teoksessa Craig, P – de Búrca, G. (eds), The Evolution of EU Law, Oxford 1999, s.1-213.

3. **Ellis, Evelyn -Tridimas, Takis**: Public Law of the European Community, Text, Materials and Commentary, London, 1995, s. 1-38.

4. **Joutsamo, K.- Aalto, P.- Kaila, H.- Maunu, A.**, Eurooppaoikeus, Helsinki 2000, luvut 3-5, eli s. 104-233.

5. **Nieminen, L.** (toim.), Perusoikeudet EU:ssa, Helsinki 2001, s. 1-64, 89-136 ja 485-507.

6. **Raitio, J.**, Euroopan unioni ja oikeusvaltio, teoksessa Aarnio, A.-Uusitupa, T (toim.), Oikeusvaltio, Helsinki 2002, s. 131-155.

7. **Siedentop, L.**, Democracy in Europe, London 2000, s. 47-63, 81-121, 151-188, 215-231.

8. **Weiler, J.H.H.**, Does Europe Need a Constitution? Demos, Telos and the German Maastricht Decision, (1995) 1 European Law Journal, s. 219-258.

Kirjoista voidaan lukea myös uudempi versio vastaavin osin.

Säännösten osalta keskitytään erityisesti seuraaviin kohtiin:

-Ehdotus Sopimukseksi Euroopan perustuslaista (EYVL, N:o C 169, 18.7.2003, s. 1), osat I ja II, sekä III osasta artiklat III-1 – III-96, III-158 – III-178, III-195 – III-217, III-322 – III-342 sekä osa IV. (170 s.)

Muut opinnot

Eurooppaoikeuden valinnaisiksi opinnoiksi voidaan oppiaineen professorin hyväksymisellä lukea tiedekunnassa tai muissa suomalaisissa tai ulkomaisissa korkeakouluissa suoritettuja eurooppaoikeuteen liittyviä opintoja. Edellytyksenä opintojen hyväksi lukemiselle on kuitenkin se, ettei kerän suorittettuja opintoja ole jo luettu hyväksi toisessa oppiaineessa tai tutkinnossa.

klo 14-16, ke 21.3. klo 17-19, to 22.3 klo 12-14, pe 23.3 klo 14-16, ke 28.3. klo 17-19, to 29.3 klo klo 12-14, pe 30.3. klo 14-16, ke 11.4 klo 17-19, to 12.4 klo 12-14 ja pe 13.4. klo 14-16. Luentopaikka P 673 paitsi ke P 674. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotentissä. Luennoitsija ilmoitetaan myöhemmin.

Prof. **Kai Kaliman** opetuksesta ilmoitetaan myöhemmin erikseen.

Prof. **Olli Rynänen** håller rättsfallsövningar i finansrätt med introduktionstillfälle ht 4.10 kl. 14.30 P667. Rättsfallsövningen kan betinga högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten.

Prof. **Marjaana Helminen** luennoi kansainvälisestä ja vertailevasta vero-oikeudesta (englanniksi) sl 27.9.-29.11. ke 14-16, PIV paitsi 27.9. PIII. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotentissä.

Hän luennoi eurooppavero-oikeudesta (englanniksi) kl 21.3.-2.5. ke 13-16, PIII. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotentissä.

Dos. **Timo Rabinä** luennoi yksityishenkilöiden pääomatulojen verotuksesta sl ma-to 11-14.9. ja 18-21.9. klo 16-19, PIII, kuulustelut to 28.9. klo 16-18 ja to 5.10. klo 16-18 PIII. Hyväksytty suoritus oikeuttaa enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotentissä.

Genom samarbetet mellan juridiska fakulteten, Svenska handelshögskolan och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i undervisning i ämnet vid annan enhet. Godkänt avlagd studieperiod kan ge högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten. Närmare information ges av prof. Olli Rynänen under mottagningstid.

Tutkintovaatimukset

- 1) HE 92/2004 s. 1-55.
- 2) **Andersson, E.**, Johdatus vero-oikeuteen (13. p. 2006) lukuun ottamatta lukuja II-IV tai Andersson, E., Inledning till skatterätten (13. p. 2006) lukuun ottamatta lukuja II-IV.
- 3) **Andersson, E. – Linnakangas, E.**, Tuloverotus (2006) lukuun ottamatta alaviitteitä ja sivuja 21-55, 335-351, 389-395.
- 4) **Helminen, M.**, Kansainvälinen tuloverotus (2005), luvut 1-5 ja 12.
- 5) **Myrsky, M. – Linnakangas, E.**, Elinkeinotulon verotus (2. uudistettu p. 2006) sivut 1-297, ei alaviitteitä.
- 6) **Kalima, K.**, Julkisyhteisöjen hankintatoimi (2001), luvut 9 ja 10 ja **Konstari, T. – Kalima, K.**, Pankkialaisuus, viranomaiset ja tietosuojaja (2002) s. 20 - 105.
- 7) a. **Myllymäki, A.**, Finanssihallinto-oikeus (2000) luvut II-III ja b. mts. luvut IV-VI.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Niiden opiskelijoiden, jotka ovat aiemmin suorittaneet finanssioikeuden tentin VN-tutkinnon yhteydessä, tulee OTK-tutkinnoissa suorittaa tässä selostettujen vaatimusten mukainen finanssioikeuden tentti. VN-tutkinnoissa suoritettu tentti luetaan kuitenkin opiskelijan hyväksi siten, että hänen ei tentissä tarvitse vastata tutkintovaatimusten kohdista 7 a ja b tehtyihin finanssihallinnon kysymyksiin.

Tentti on lakikirjatentti. Jokainen tuo tenttiin mukanaan Verolait- tai Skatteförfattningarna-julkaisun uusimman painoksen sekä Suomen Laki I ja II tai Finland's Lag I ja II -teokset. Sallituista merkinnöistä lakikirjoissa tai säädöskokoelman irtokappaleissa ks. opinto-opas, kohta Lakikirjatentit. Oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein laskutoimitusten tekemistä, minkä vuoksi on tarpeen, että jokainen tuo mukanaan tenttiin myös taskulaskimen.

Tentissä on kaksi vero-oikeudellista oikeustapausta (arvostelu 0-10 pistettä) ja yksi moniosainen, lomakkeelle vastattava kysymys kohdista 1-7 (arvostelu 0-20 pistettä). Finanssihallinnon osalta kysymyksiä on kaksi, toinen valtiontalousoikeudesta ja toinen kunnantalousoikeudesta (kummankin kysymyksen arvostelu 0-5 pistettä). Tentissä hyväksytyksi tuleminen ja arvosana määräytyvät vero-oikeuden ja finanssihallinnon kysymysten sekä hyvityspisteiden yhteenlasketun pistemäärän perusteella. Mahdolli-

nen osapisteiden pyöritys tapahtuu yhteenlaskutoimituksen jälkeen. Tentissä ei voi tulla hyväksytyksi osittain.

Vero-oikeudellisten oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein eräiden muiden tiedekunnassa opettavien aineiden perustietojen hallintaa. Tämän vuoksi suositellaan, että ennen finanssoikeuden tenttiä opiskelijat suorittaisivat ainakin seuraavat pakolliset aineopintotentit: kauppoikeus, perhe- ja jäämistöoikeus sekä kirjanpito.

Säädökset

I Vero-oikeus

- TuloveroL 30.12.1992/1535. (Ve 101)
- TuloveroA 30.12.1992/1551. (Ve 102)
- Vuoden 2006 tuloveroasteikkoL 22.12.2005/1127. (Ve 118)
- Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142
- L kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552 (Ve 143)
- L ulkomaisten välyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 16.12.1994/1217. (Ve 144)
- L elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. (Ve 112)
- L konserniavustuksesta verotuksessa 21.11.1986/825. (Ve 113)
- Maatilatalouden tuloveroL 15.12.1967/543. (Ve 115)
- KiinteistöveroL 20.7.1992/654. (Ve 407)
- KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
- KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
- L verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. (Ve 301)
- VerohallintoL 18.12.1995/1557. (Ve 308)
- L korkotulon lähdeverosta 28.12.1990/1341 (Ve 134)
- L rajoitetusti verovelvollisen tulo- ja varallisuuden verottamisesta 11.8.1978/627. (Ve 132)
- Pohjoismaiden välinen sopimus tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, 7.5.1997/412, SopS 216. (Ve 145)
- Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118. (Ve 201)
- L työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4.7.1963/366. (Ve 206)
- Perintö- ja lahjaveroL 12.7.1940. (Ve 401)
- ArvonlisäveroL 30.12.1993/1501. (Ve 501)
- Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
- VeronkantoL 5.8.2005/609. (Ve 604)
- L veronlisäyksestä ja viivekorosta 18.12.1995/1556. (Ve 606)

II Finanssihallinto

- Suomen Perustuslaki 11.6.1999/ 731: 2, 3, 6, 12, 38-41, 46, 81-92 §. (Va 105)
- L valtioneuvostosta 30.3.1922/78. (Va 106)
- Valtioneuvoston ohjesääntö 17.12.1943/995: 1-5, 11-12, 14, 17, 19, 44-48 a §. (Va 307)
- L valtion talousarviosta 13.5.1988/423. (Va 511)
- A valtion talousarviosta 11.12.1992/1243. (Va 512)
- L valtion lainanannosta ja valtion takauksesta 20.5.1988/499. (Va 513)
- Valtion maksuperustelaki 21.2.1992/150. (Ve 601)
- MaksuvapautusL 4.7.1980/529. (Va 520)
- KuntaL 17.3.1995/365: 65-75 §. (Ha 301)
- L valtion liikelaitoksista 10.7.1987/627. (Yr 122)
- L julkisista hankinnoista 23.12.1992/1505. (Yr 608)
- Asetus kynnysarvot ylittävistä tavara- ja palveluhankinnoista sekä rakennusurakoista 29.5.1998/380. (Yr 609)

Finanssioikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaisiin opintoihin voi osallistua pakollisen aineopintotentin hyväksytyin suorituksen jälkeen. Valinnaisten opintojen kirjalliseen kuulusteluun ilmoittaudutaan samalla tavalla kuin pakollisten aineopintojen tentteihin. Valinnaisten opintojen kirjallisten tenttien kuulustelujen suorituspäivät ovat samat kuin pakollisissa aineopinnoissa.

Yritysverotus ja arvonlisäverotus

Tavoite. Yleiskuvan antaminen yritysten ja niiden omistajien verokohtelusta, arvonlisäverojärjestelmästä sekä näihin liittyvistä eurooppavero-oikeudellisista kysymyksistä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Eri yhtiömuotojen verotusasema, 2. Verotuksen ja kirjanpidon suhde, 3. Yritysten verotettavan tulon määrittäminen, 4. Yritysverotuksen harmonisointi EU:ssa, 5. Arvonlisäverotus.

Laajuus 12 opintopistettä / 6 opintoviikkoa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Tikka, K. – Nykänen, O.**, Yritysverotus I (jatkuvatäydenteinen), lukuun ottamatta lukujen liitteitä sekä jaksoa 17/yhtiöveron hyvitysjärjestelmä.
- 2) **Kukkonen, M.**, Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus (2004) luvut 8-10 tai **Ryynänen, O.**, Bevisning i inkomstbeskattningen (2000) luvut 2-3 ja 5-8.
- 3) **Ståhl, K. – Persson Österman, R.**, EG-skatterätt (2. p. 2006) luvut 1-3 ja 7.

4) **Äärilä, L. – Nyrhinen, R.**, Arvonlisäverotus käytännössä (6 p., 2005).

5) Verotus, tilinpäätös ja yhtiöoikeus, VM Työryhmämuistioita 4/2006, s. 1- 194.

Kansainvälinen verotus

Tavoite. Yleiskuvan antaminen kansainvälisessä vero-oikeudessa sovellettavista käsitteistä ja periaatteista; yleiskuvan antaminen eurooppavero-oikeuden vaikutuksesta Suomen verojärjestelmään; kattavan kuvan antaminen kansainvälistä vero-oikeutta koskevasta normistosta Suomen sisäisessä lainsäädännössä sekä verosopimusjärjestelmästä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kansainvälisen henkilöverotuksen ja yritysverotuksen periaatteet; kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen estämismenetelmät; kansainvälinen veropako, 2. Eurooppavero-oikeuden keskeiset periaatteet, 3. Suomen sisäinen ulkomaanvero-oikeus, 4. Verosopimusten rakenne ja soveltaminen.

Laajuus 6 opintopistettä / 3 opintoviikkoa.

Opetus

Prof. **Marjaana Helminen** luennoi kansainvälisestä ja vertailevasta vero-oikeudesta (englanniksi) sl 27.9.-29.11. ke 14-16, PIV paitsi 27.9. PIII. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1.

Hän luennoi eurooppavero-oikeudesta (englanniksi) kl 21.3.-2.5. ke 13-16. PIII. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa. Opintojaksoa ei voi suorittaa yksinomaan korvaavilla luentokuulusteluilla, vaan opintojakson hyväksyminen edellyttää hyväksyttävää suoritusta myös tutkintovaatimusten 2 kohdan osalta.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Helminen, M.**, Kansainvälinen tuloverotus (2005) tai Helminen, M., Finnish International Taxation (2. p. 2005).
- 2) OECD Committee on fiscal affairs: Model tax convention on income and on capital (2005).
- 3) **Terra, B. – Wattel, P.**, European Tax Law (4. p. 2005), luvut 1-3 ja 9-14.

Finanssihallinto

Tavoite. Yksityiskohtaisen kuvan antaminen julkistalouden tehtävistä, rakenteesta ja varainkäyttöä ohjaavista oikeussäännöistä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Julkisen talouden ohjaus ja hallinnon johto sekä suunnittelujärjestelmät ja niiden toiminta; 2. Valtiontalouden ja kunnallistalouden suunnittelu ja järjestely; 3. Julkistalouden valvonta- ja reaktiomuodot; 4. Julkisten hankintojen oikeudellinen sääntely ja valvontajärjestelmät.

Laajuus 10 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa ei saa käyttää lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Tuori, K.**, Budjetti, laki ja suunnitelma (1985).
- 2) **Myllymäki, A.**, Julkistalouden valvonta (1994) lukuun ottamatta lukua 6.
- 3) **Kalima, K.**, Julkisyhteisöjen hankintatoimi (2001).
- 4) **Konstari, T.** ja **Kalima K.**, Pankkisalaisuus, viranomaiset ja tietosuoja (2002).
- 5) **Sarja, M.**, Tilintarkastajan riippumattomuus (1999).

Muut opinnot

Täydentäviä opintoja finanssioikeudessa voidaan kokonaan tai osittain korvata vastaavilla opinnoilla ulkomaisessa korkeakoulussa, esim. SOKRATES-koulutukseen osallistumalla. Korvaavuudesta on erikseen sovittava prof. Tikan (suomenkieliset opiskelijat) tai prof. Rynäsen (ruotsinkieliset opiskelijat) kanssa. Ulkomaiset opinnot voivat koskea esim. kansainvälistä vero-oikeutta, vieraan maan omaa verojärjestelmää tai veroekonomiaa. Korvaavuus voi tulla kysymykseen myös Suomessa muussa tiedekunnassa tai korkeakoulussa suoritetuista opinnoista. Edellytyksenä korvaavuudelle on, ettei samoja opintoja ole luettu opintosuoritukseksi josakin muussa opintojaksossa tai tutkinossa.

Hallinto-oikeuden pakolliset aineopinnot (20028)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen hallinto-organisaatiosta, hallintomenettelystä ja hallintolainkäytön päälinjoista sekä hallinto-oikeudellisten oikeustapausten ratkaisemisen perusteista. Lisäksi erityishallinto-oikeudesta käsitellään kunnallisoikeuden, eurooppalaisen hallinto-oikeuden ja sosiaalioikeuden yleispiirteitä ja järjestelmiä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Hallinnon asema ja tehtävät, hallintokoneisto ja sen rakenne sekä sen suhde ylimpiin valtioliemiin, 2. valtionhallinto ja sen toiminta, 3. kunnallishallinto, 4. hallinnon lajit ja niille ominaiset erityispiirteet, 5. eurooppalainen hallinto-oikeus, 6. hallintomenettely, 7. oikeussuoja hallinnossa, muu hallinto-toiminnan valvonta ja hallintolainkäyttö.

Laajuus 10 opintopistettä, 6 opintoviikkoa.

Opettajat

Lehtonen, Lasse, OTT, LTT. Vsn. hallinto-oikeuden professori.

Mäenpää, Olli, OTT. Hallinto-oikeuden professori. Virasta vapaa.

Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM. Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.

Frände, Joakim, OTK julkisoikeuden ruots. assistentti.

Halila, Leena, OTT, VT. Vsn. hallinto-oikeuden professori.

Hallberg, Pekka, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Kuopus, Jorma, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Niemivuo, Matti, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Pöysti, Tuomas, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Van Aerschot, Paul, OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Arajärvi, Pentti, OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Suviranta, Outi, OTT, VT. Akatemiutkija.

Skog, Tea, OTK. Vsn. hallinto-oikeuden assistentti.

Opetus

Oppiaineen esittely. Hallinto-oikeuden esittelytilaisuus pidetään ke 1.11. klo 14.00 P 667.

Opetusmuodot. Luennot.

Vsn. prof. **Leena Halila** luennoi hallintomenettelyn ja -prosessin perusteista 20.11.-1.12.2006 ma-pe klo 16-18, P IV, paitsi to U40, s. 6. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä.

Vsn. prof. **Lasse Lehtonen** luennoi julkisuudesta ja salassapidosta hallinnossa 27.11.-5.12.2006 ma-pe klo 14-17 PR, s. 13, paitsi ti aud. XV. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä.

Prof. **Olli Ryynänen** föreläser om *förvaltningsförfarande och förvaltningsprocess* 11, 12, 14 och 19.9 kl. 8,30-12 i P 518 . "Godkänd prestation i slutförhöret ersätter en valfri teorifråga i ämnesstudietent."

Prof. **Olli Ryynänen** håller *rättsfallsövningar* i förvaltningsrätt med introduktionstillfälle 4.10 kl. 14,30 i P667. Rättsfallsövningen kan betinga högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietent.

Vsn. prof. **Lasse Lehtonen** luennoi sosiaali- ja terveyslainsäädännöstä 12.3.-16.3.2007 ma-pe klo 14-17 PR, aud. XV, paitsi ma aud. XIII. Hyväksytyt suoritukset korvauttavat kolmeen hyvityspisteeseen aineopinnotentissä.

Dos. **Matti Niemivuo** luennoi 5. – 9.3.2007 aiheesta Hyvä hallinto ja hallintolaki ma-to klo 14-18 ja pe klo 12-16. Luentosarjan suorituksella voi korvata yhden teoriakysymyksen tentissä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Tentti on lakikirjatentti, jossa on sekä oikeustapaustehtäviä että teoriakysymyksiä. Jokainen tuo tenttiin mukanaan Suomen Laki I ja II tai Finlands Lag I ja II – teokset, myös EU-lakikirjaa saa käyttää. Tentissä on 2 teoriakysymystä ja 2 oikeustapauskysymystä. Yhden teoriakysymyksen arvostelupisteet voi korvata luentosarjan arvostelusta saaduilla pisteillä, jos luentosarjan yhteydessä näin ilmoitetaan. Luentosarjan arvostelusta tulee saada vähintään 5 pistettä. Teoriakysymykset vastataan ilman lakikirjaa. Lakikirjat kerätään pois viimeistään kaksi tuntia ennen tentin päättymistä.

Oikeustapauksesta voi saada enintään 10 pistettä ja teoriakysymyksistä yhteensä enintään 20 pistettä, joten koko tentin

enimmäispistemäärä on 40. Tentin arvostelussa otetaan huomioon enintään 3 hyvityspistettä, jotka voi koota hallinto-oikeuden luentosarjoilta. Hyvityspisteet yksilöidään tenttiin ilmoittauduttaessa. Tentin arvostelussa otetaan huomioon joko hyvityspisteet tai luentosarjan arvostelussa saadut pisteet, mutta ei molempia yhdessä.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Mäenpää, O.**, Hallinto-oikeus (2003), luvut I, IV-VII, XII-XIII ja XVI.
- 2) **Mäenpää, O.**, Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet (2003) ei lukua IX tai **Mäenpää, O.**, Grunderna för god förvaltning (2004).
- 3) **Harjula, H. - Prättälä, K.**, Kuntalaki - tausta ja tulkinnat (2004) johdanto-osa sekä kommentaariosasta 1-4, 8 ja 13-25 § tai vastaavat luvut kirjan ruotsinkielisestä versioista.
- 4) **Mäenpää, O.**, Hallintoprosessioikeus (2005) ei lukua I.
- 5) **Tuori, K.**, Sosiaalioikeus (2004), luvut I, V, VI.4-5, IX ja X.1-4 (202 s.).

Säädökset

A Keskeiset säädökset

- Hallintolaki 6.6.2003/434 (Yh 101a)
- Hallintolainkäyttölaki 26.7.1996/586 (Yh 202)
- L sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 24.1.2003/13. (Yh 107)
- L korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.7.1918/74. (Yh 205)
- L viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 (Yh 302)
- KuntaL 17.3.1995/365. (Ha 301)
- Valtion virkamiesL 19.8.1994/750. (Ty 103)
- L kunnallisesta viranhaltijasta 11.4.2003/304 (Ty 106a)

B *Muut säädökset.* Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomia-kin säädöksiä, minkä vuoksi on osattava käyttää hyväksi lakikirjojen hakemistoja ja viittauksia.

I. Yleishallinto-oikeus

- Hallinto-oikeusL 26.3.1999/430 (Yh 203)
- LääninhallitusL 10.1.1997/22. (Ha 103)
- UhkasakkoL 14.12.1990/1113. (Yh 102)
- KieliL 6.6.2003/423 (Yh 401a)
- L naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. (Si 109)
- Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21
- Henkilötietol 22.4.1999/523 (Si 111)
- VahingonkorvausL 31.4.1974/412. (Si 301)

L julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424 (Ty 116a)
L säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150. (Pr 202)

2. *Kunnallisoikeus ja muu sisäasiainhallinto*

VäestötietoL 11.6.1993/507. (Ha 201)
KotikuntaL 11.3.1994/201. (Ha 203)
Kuntajakolaki 19.12.1997/1196 (Ha 306)
Kuntien valtionosuuslaki 20.12.1996/1147. (Ha 315)
UlkomaalaisL 30.4.2004/301. (Kv 401)
PoliisiL 7.4.1995/493. (Tu 501)
L poliisin hallinnosta 14.2.1992/110 (Tu 503)
Järjestyslaki 27.6.2003/612 (Tu 608)

3. *Ympäristöhallinto*

Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132 (Ym 201)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86. (Ym 401)
IlmansuojeluL 25.1.1982/67. (Ym 405)
Jätel 3.12.1993/1072. (Ym 426)
Maa-ainesL 24.7.1981/555. (Ym 507)
EtuostoL 5.8.1977/608. (Si 625)

4. *Sosiaalihuolto, terveyden- ja sairaanhoito*

SosiaalihuoltoL 17.9.1982/710. (So 201)
L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 (So 202b)
L toimeentulotuesta 30.12.1997/1412 (So 202)
L lasten päivähoitosta 19.1.1973/36. (So 203)
PäihdehuoltoL 17.1.1986/41. (So 208)
LastensuojeluL 5.8.1983/683. (Si 233)
L yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 9.8.1996/603. (So 218)
KansanterveysL 28.1.1972/66. (So 401)
MielenterveysL 14.12.1990/1116. (So 409)
L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. (So 422)
TerveydensuojeluL 19.8.1994/763. (Ym 409)
L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3.8.1992/733. (So 712)
L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734. (So 713)

5. *Opetus-, kulttuuri- ja liikuntatoimi*

PerusopetusL 21.8.1998/628 (Op 101)
Yliopistolaki 27.6.1997/645 (Op 206)

Hallinto-oikeuden valinnaiset aineopinnot

Hallinto-oikeuden valinnaiset opinnot muodostuvat 8 op:n / 4 ov:n osakokonaisuuksista, joita voi yhdistellä vapaasti kokonaisuudeksi. Poikkeuksena on harjoitusseminaari, jonka voi suorittaa vain kerran. Valinnaisten aineopintojen tenteissä ei saa käyttää lakkirjoja.

Valinnaisissa opinnoissa (eurooppalainen hallinto-oikeus, sosiaali-oikeus, informaatio- ja viestintä-oikeus, hallinto-oikeuden yleiset opit, kunnallisoikeus ja virkamiesoikeus) järjestetään syksyllä ja keväällä yhteinen **tutkimusseminaari** (opettajana vsn. prof. **Lasse Lehtonen**), jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (n.10 s). Tutkimusseminaari järjestetään loka – marraskuussa ja kevätlukukaudella maaliskuu – huhtikuussa. Tutkimusseminaari on eri asia kuin harjoitusseminaari. Tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan myöhemmin. **Seminaariin on ilmoittauduttava hallinto-oikeuden assistentille viimeistään viikkoa ennen seminaarin alkua.**

Oppiaineen esittely. Hallinto-oikeuden esittelytilaisuus pidetään ti 1.11. klo 14.00 P 667.

Eurooppalainen hallinto-oikeus

Tavoite. Perehtyminen eurooppalaisen hallinto-oikeuden perusteisiin ja periaatteisiin.

Käsiteltävä kokonaisuus. Eurooppalaisen hallinto-oikeuden keskeiset käsitteet, sisältö ja periaatteet.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (10 s.).

2) **Mäenpää, O.**, Eurooppalainen hallinto-oikeus (2001).

3) **Suviranta, O.**, Virkamiehen ratkaisutoiminta ja Euroopan yhteisön oikeus (1996).

4) **Schwarze, Jurgen ym.**, Eurooppalaisen hallinto-oikeuden keskeiset periaatteet (1999).

Sosiaali-oikeus

Tavoite. Perehtyminen sosiaali-oikeuden periaatteisiin sekä johonkin sosiaali-oikeuden erityisalaan.

Käsiteltävä kokonaisuus. Sosiaali-oikeuden keskeiset käsitteet ja periaatteet sekä erikoisalojen oikeudelliset kysymykset.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (10 s.).

2) **Tuori, K.**, Sosiaali-oikeus (2004), luvut II, III, IV, VI.1-3, X.5-10, XI ja XII.

3) **Arajarvi, P.**, Toimeentuloturvan oikeellisuus (2002).

4) **De Búrca & de Witte** (eds.), Social Rights in Europe (2005) tai jokin muu vastaava sosiaali-oikeuden vieraskielinen teos.

Informaatio- ja viestintäoikeus

Tavoite. Perehtyminen informaatio- ja viestintäoikeudellisten ongelmien ratkaisuun. Tarkoituksena on erityisesti keskittyä julkisuus- ja henkilötietolainsäädäntöön sekä viestinnän ongelmakohtiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Informaatio- ja viestintäoikeus oikeudenalana, 2. Julkisuus ja salassapito hallinnossa, 3. Henkilörekisterit ja tietosuojat.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (10 s.).
- 2) **Wallin, A-R** ja **Konstari, T.**, Julkisuus- ja salassapitolainsäädäntö (2000) tai **Mäenpää, O.**, Julkisuusperiaate (2000).
- 3) **Korhonen, R.**, Perusrekisterit ja henkilötietojen suoja (2003).
- 4) **Kulla, H** (toim.), Viestintäoikeus (2002) lukuun ottamatta lukuja XII ja XIII.

Hallinto-oikeuden yleiset opit

Tavoite. Perehtyminen hallinto-oikeuden yleisten oppien keskeisiin käsitteisiin, hallinto-oikeuden johtaviin periaatteisiin, niiden teoreettiseen perustaan ja käytännölliseen soveltamiseen hallintotoiminnassa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleisten oppien asema hallinto-oikeudessa, 2. Hallinto-oikeuden keskeiset käsitteet, 3. Hallinto-oikeuden johtavat periaatteet.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (n. 10 s.).
- 2) **Mäenpää, O.**, Hallintolupa (1992) tai **Mäenpää, O.**, Hallintosopimus (1989).
- 3) **Konstari, T.**, Harkintavallan väärinkäytöstä (1979) tai **Bohlin, A. & Warnling-Nerep, W.**, Förvaltningsrättens grunder (2004) tai **Graver, H.-P.** Alminnelig forvaltningsrett (1999) tai **Eckhoff & Smith,** Forvaltningsrett (2003) tai **Rønsholdt, S.**, Forvaltningsret (2001) tai jokin muu pohjoismainen hallinto-oikeuden yleisesitys.

Kunnallisoikeus

Tavoite. Perehtyminen paikallisen itsehallinnon kehitykseen, itsehallinnon perustuslainsuojaan, yksilön asemaan ja oikeuksiin kunnan jäsenenä sekä keskeisten kunnallisoikeudellisten säännösten soveltamiseen.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kunnan itsehallinnollisen aseman perustuslainsuoja, 2. Paikallishallinto Euroopassa ja EU:ssa

Laajuus 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (n. 10 s.).
- 2) **Harjula, H. & Prättälä, K.**, Kuntalaki – tausta ja tulkinnat (2004).
- 3) **Myllymäki, A. & Kalliokoski, P.**, Valtio, kunta ja Euroopan unioni (2006).
- 4) **Bohlin, Alf**, Kommunalrättens grunder (2003).

Virkamiesoikeus

Tavoite. Perehtyminen julkishenkilöstön oikeudelliseen asemaan (lukuun ottamatta virkaehtosopimusoikeutta) ja julkishallinnon toimintatapoihin.

Laajuus 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (n. 10 s.).
- 2) **Konstari, T.**, Virkamiehen ilmaisuvapaus (1986).
- 3) **Kulla, H.**, Kansalaiskunto ja kelpoisuus (1987).
- 4) **Bruun, N. - Mäenpää, O. - Tuori, K.**, Virkamiesten oikeusasema (1995) tai sama teos ruotsiksi (1998).

Poliisioikeus

Tavoite. Perehtyminen poliisin toiminnan oikeudellisiin perusteisiin.

Käsiteltävä kokonaisuus. Poliisioikeuden keskeiset käsitteet ja periaatteet sekä poliisiyhteistyö EU:ssa.

Laajuus. 8 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

- 1) Aihepiiriä koskeva tutkimusseminaari, jonka yhteydessä kirjoitetaan harjoitusaine (10 s.).
- 2) **Sinisalo, K.**, Poliisin toimivallan määräytyminen (1971).
- 3) **Helminen, K. & Kuusimäki, M. & Salminen, M.**, Poliisioikeus (1999).
- 4) **Korhonen, R.**, Poliisin valvontakeinot ja kansalaisten yksityisyyden suoja.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot (20027)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen kansainvälisiä suhteita koskevista oikeussäännöksistä ja kansainvälisten oikeussubjektien keskinäisistä oikeussuhteista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Yleiskuva seuraavista kysymyksistä: 1. Yleinen kansainvälinen oikeus, 2. Suomen tärkeimmät valtiosopimukset ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvä keskeisin valtiosisäinen lainsäädäntö, 3. Kansainväliset järjestöt, 4. Kansainvälisen oikeuden soveltaminen käytännössä, 5. Voimankäyttöä koskevat kansainvälisen oikeuden säännöt.

Laajuus 4 opintopistettä (2 opintoviikkoa)

Muiden tiedekuntien opiskelijoille tarjottavista sivuaineopinnoista saa tietoa julkisoikeuden laitoksen kotisivuilta osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/> sekä kansainvälisen oikeuden omasta opinto-oppaasta, jota saa tiedekunnan opintotoimistosta ja kansainvälisen oikeuden osaston henkilökunnalta.

Opettajat

Koskenniemi, Martti, OTT. Kansainvälisen oikeuden professori. Virasta vapaa.

Klabbers, Jan, Dr. Kansainvälisten järjestöjen oikeuden professori.

Andem, Maurice, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Donner, Ruth, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti, tuntiopettaja.

Hannikainen, Lauri, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Heiskanen, Veijo, OTL, LL.M., S.J.D. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Heliskoski, Joni, PhD. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Korhonen, Outi, LL.M., S.J.D., Lic.Phil. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Björklund, Martin, OTK. Tutkija.

Gayim, Eyassu, LL.D. Tutkija.

Halme, Miia, VTM, LL.M. Tutkija.

Leino-Sandberg, Päivi, OTT, PM, LL.M. Tutkija

Lindroos, Anja, OTK, DES. Tutkija.

Nieminen, Ilona, OTK. Kansainvälisen oikeuden assistentti (vsn).

Petman, Jarna, LL.M., VTM. Tutkija. Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn).

Reyes Tagle, Yovana, LL.M. Tutkija.

Tuori, Taina, OTK. Kansainvälisen oikeuden assistentti. Virasta vapaa.

Kuosmanen, Taru, OTK. Tutkija.

Opetus

Luento-opetus sl 2006 – kl 2007

Ajantasaiset tiedot luento-opetuksesta sekä luontosarjojen englanninkieliset kurssikuvaukset löytyvät osoitteesta <http://www.helsinki.fi/english/courses/>. Osa luontosarjoista edellyttää oheiskirjallisuuteen perehtymistä. Kunkin luontosarjan voi lukea hyväkseen hyvityspisteiden, korvaavuuden taikka aineopintotentin tai harjoitusseminaarin osasuorituksen muodossa VAIN KERRAN.

Tutkija **Anja Lindroos** & yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn) **Jarna Petman**, Principles of International Law, sl 11.9.-6.10.: ma-pe 11.9.-22.9. klo 14-16, ma-ti 25.9.-26.9. klo 14-16, to-pe 28.9.-29.9. klo 14-16, ma-ti 2.10.-3.10. klo 14-16, to 5.10. 14-16 ja pe 6.10. klo 12-14. Sali PIH. Luento-kuulustelu 20.10. klo 14-17 salissa PI. Luontosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luontosarjasta General Course on International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan, ei voi

käyttää Principles of International Law – luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan.

Tutkija **Martin Björklund**, WTO - Dispute Settlement Basics and Case Studies, sl 27.9.-26.10.: ke 27.9. klo 16-18 P668, ke-to 11.10.-12.10. klo 16-18 P668, ti-to 17.10.-19.10. klo 16-18 P668, ti-to 24.10.-26.10. P668. Oikeustapausharjoitus, jonka yhteydessä valitaan Suomen edustajat ELSA Moot Court Competition on WTO Law –oikeustapauskilpailuun. Kurssille otetaan rajoitettu määrä opiskelijoita. Ilmoittautumiset ja lisätiedustelut osoitteeseen martin.bjorklund@helsinki.fi. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Prof. **Jan Klabbers**, Global Governance and the WTO, sl 17.10.-7.11.: ti 17.10. klo 10-12, to 19.10. klo 10-12 ja sen jälkeen ma, ti ja to 23.10.-7.11. klo 10-12. Sali PIII. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Prof. **Jan Klabbers**, The Law of International Organizations, sl 9.11.-30.11.: to 9.11. klo 10-12 ja sen jälkeen ma, ti ja to 13.11.-30.11. klo 10-12. Sali PIII. Luentosarjasta voi saada joko 0-3 hyvityspistettä tai sillä voi korvata tutkintovaatimusten kohdan 2) taikka sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla.

Kansainvälisen oikeuden professori (vsn), General Course on International Law, kl 15.1.-30.1.: ma-ti ja to-pe klo 14-16. Sali P673. Luentokuulustelu 6.2. klo 14-17 salissa PIV. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luentosarjasta Principles of International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan ei voi käyttää General Course on International Law –luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan.

Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn) **Jarna Petman**, A Theory of Rights in Practice, kl 12.2.-2.3.: ma, ke ja pe klo 12-14. Sali P674. Luentokuulustelu 16.3. klo 12-14 salissa P674. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Tutkija **Yovana Reyes Tagle**, WTO and Regional Economic Integration, kl 13.2.-6.3.: ti, to ja pe klo 14-16. Salissa P673. Luentokuulustelu 21.3. klo 14-16 salissa P674. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Prof. **Jan Klabbers**, The Law of Treaties, kl 3.5.-11.5.: to 3.5. klo 10-14, pe 4.5. klo 10-12, ma 7.5. klo 10-12, ti 8.5. klo 10-14, ke 9.5. klo 10-12, to 10.5. klo 10-14 ja pe 11.5. klo 10-12. Sali PIV. Luentokuulustelu 16.5. klo 10-12 salissa PR Is 1. Luentosarjasta voi saada joko 0-3 hyvityspistettä tai sillä voi korvata tutkintovaatimusten kohdan 2) tai sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla.

Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn) **Jarna Petman**, International Law and Politics — the Helsinki School Manifesto, kl 16.4.-11.5.: ma, ke ja pe klo 12-14. Sali P674. Luentokuulustelu 18.5. klo 14-16 salissa PR Is 1. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Lisäksi vuosittain elokuussa järjestetään *Helsinki Summer Seminar on International Law*, ks. <http://www.valt.helsinki.fi/blogs/eci/>. Lisätiedustelut seminaarista: Erik Castrén –instituutti, koordinaattori, puh. 191 23140, sähköp. intlaw-institute@helsinki.fi. Kesäseminaarissa suoritettu hyväksytty diplomikirjoitus hyvitetään kansainvälisen oikeuden tentissä 3 hyvityspisteellä

Seuraavat kurssit ovat tavallista luentosarjaa vaativampia seminaareja

Prof. **Jan Klabbers**, Aspects of constitutionalism in international organizations, kl 25.1.-15.2.: ma, ti, to 10-12 P669. Max. 20 opiskelijaa. Valittaessa

opiskelijoita kurssille etusija on LL.M.- ja jatko-opiskelijoilla. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan prof. Jan Klabbersiin (jan.klabbers@helsinki.fi).

International Case Law Seminar (opettaja ilmoitetaan myöhemmin) kl 28.3.-26.4.: ke 28.3. klo 10-12, ti 10.4. klo 10-12, to 12.3. klo 10-12, pe 13.4. klo 10-12, ma, ti ja to 16.4.-26.4. klo 10-12. Sali P722. Kurssi vaatii enemmän työtä kuin tavallinen luentosarja. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea osaksi täydentävien aineopintojen harjoitusseminaaaria jäljempänä mainitulla tavalla. Kurssille ei ole ennakkoilmoittautumista.

Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn) **Jarna Petman**, Theories of International Law: a seminar, kl 24.1.-19.4: 24.1. klo 12-14 PR ls 10, 1.3.-19.4. ti klo 12-14 PR aud XIII ja to klo 12-14 PR ls 10. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan lehtori Jarna Petmaniin (jarna.petman@helsinki.fi).

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Oppiaineessa **suositellaan erityisen painavasti**, että ennen kansainvälisoikeudellisten opintojen aloittamista opintojakso **valtiösääntöoikeus olisi suoritettu**.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot voi suorittaa joko kirjatenttinä tai seuraamalla luentosarjoja.

1) Kirjatentti

Aineopintotentti koostuu pääsääntöisesti esseekysymyksistä. Esseekysymysten ohella tentissä voi olla oikeustapauksen muotoon

laadittuja kysymyksiä tai pikkukysymyksiä. **Tentti ei ole lakikirjatentti**. Aineopintotenttiin voi saada luennoista tai kansainvälisen oikeuden kesäseminaarista 0-3 hyvityspistettä; hyvityspisteet otetaan huomioon tentin hyväksymistä arvioitaessa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Hakapää, Kari**, Uusi kansainvälinen oikeus (2003), sivut 1-274, 315-364, 471-523. (375 s.)
- 2) **Gray, Christine**, International Law and the Use of Force (2000 tai uudempi), lukuunottamatta sivuja 200-237 (200 s.), tai vaihtoehtoisesti joku seuraavista luentosarjoista: prof. Jan Klabbers "The Law of International Organizations", prof. Jan Klabbers "The Law of Treaties", 3) a. valtiosopimus-oikeutta koskeva Wienin yleissopimus (SopS 33/1980) ja asetus yleissopimuksen voimaansaattamisesta (SopS 33/1980);
b. Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja ja Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö (SopS 1/1956) myöhemmin tehtyine muutoksineen (SopS 69/1965, 43/1968 sekä 73/1973) F 23.

Korvattaessa Christine Grayn kirjaa siihen soveltuvalla luentosarjalla luentokuulustelusta saatujen pisteiden katsotaan vastaavan tenttikysymysten pisteitä seuraavalla tavalla:

- 1 piste:4 tenttipistettä
- 2 pistettä:5,5 tenttipistettä
- 3 pistettä:7 tenttipistettä
- 4 pistettä:8,5 tenttipistettä
- 5 pistettä:10 tenttipistettä

Luentosarjoista saatujen pisteiden käyttäminen tenttikysymyksiä korvaavina suorituksina on merkittävä vastauspaperiin. Luennoista saadut hyvityspisteet on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa ja tenttivastauksessa.

- 2) Kansainvälisen oikeuden pakollisten aine-

opintojen suorittaminen luentosarjoilla

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot on mahdollista suorittaa kokonaisuudessaan myös kahdella luentosarjalla. Opiskelijan tulee tällöin suorittaa:

- A) luentosarja:
a) Tutkija Anja Lindroos ja yliopistonlehtori Jarna Petman, "Principles of International Law" (tai ennen syyslukukautta 2006 suoritettu "General Course on International Law")
B) yksi seuraavista luentosarjoista:
a) Prof. Jan Klabbers, "The Law of International Organizations", tai
b) Prof. Jan Klabbers, "The Law of Treaties"

Arvosanasta 2/3 muodostuu luentosarjan A)

perusteella ja 1/3 luentosarjan B) perusteella. Merkintää kokonaisuudesta tulee hakea lomakkeella, jota saa kansliasta, opinto- toimistosta tai aineen assistentilta. Hakemus toimitetaan assistentille hyväksyttäväksi.

Kansainvälisen oikeuden www-sivuilla <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/kvoikeus.html> on koottu vanhoja aineopintotentin tenttikysymyksiä ja mallivastauksia sekä ohjeita tenttiin valmistautumista varten. Kansainvälisen oikeuden opinnoista kiinnostuneita varten on myös laadittu erillinen opinto-opas. Opasta saa tiedekunnan opintotoimistosta ja osaston henkilökunnalta.

Kansainvälisen oikeuden valinnaiset aineopinnot

Tavoite. Laajemman yleiskuvan antaminen kansainvälisiä suhteita koskevista oikeussäännöksistä ja kansainvälisten oikeussubjektien keskinäisistä oikeussuhteista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Syventävä yleiskuva pakollisen aineopintotentin sisältämien kohtien ohella myös seuraavista kysymyksistä:

6. Kansainvälisen oikeuden aatehistoria, 7. Kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen politiikan välinen suhde erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien toiminnan kautta tarkasteltuna, 8. Kansainvälisten riitaisuuksien rauhanomainen ratkaiseminen, 9. Euroopan Unionin ulkosuhteet ja yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, 10. Kansainväliset ihmis- oikeudet ja humanitaarinen oikeus.

Laajuus

Oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat voivat suorittaa kansainvälisessä oikeudessa

valinnaisia aineopintoja. Muiden tiedekuntien opiskelijoille tarjottavista sivuaineopinnoista saa tietoa julkisoikeuden laitoksen kotisivuilta osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/> sekä kansainvälisen oikeuden omasta opinto-oppaasta, jota saa tiedekunnan opintotoimistosta ja kansainvälisen oikeuden osaston henkilökunnalta.

Kansainvälisen oikeuden valinnaiset opinnot on ryhmitelty 6 opintopisteen (4 ov) oppimääräksi ja harjoitusseminaareiksi.

Kahdeksan opintopisteen oppimäärä (4ov)

Valinnaisten aineopintojen kahdeksan opintopisteen (4 ov) oppimäärä koostuu valinnaisten aineopintojen tentistä. Tenttiin voi saada luennoista tai kansainvälisen oikeuden kesäseminaarista 0-3 hyvityspistettä;

hyvityspisteet otetaan huomioon tentin hyväksymistä arvioitaessa..

Valinnaisten aineopintojen tentissä opiskelijan on hallittava seuraava kirjallisuus:

A) **Brownlie, Ian**, Principles of Public International Law, 5. painos (Oxford University Press 1998) tai 6. painos (Oxford University Press 2003);

B) Kaksi seuraavista teoksista:

Amerasinghe, C. F., Principles of the Institutional Law of International Organizations (Cambridge University Press 1996);

Anghie, Anthony, Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law (Cambridge University Press, 2005)

Aro, Miia & Petman, Jarna, Voimankäytön oikeuttaminen ja sotilaallisten järjestelmien muutokset Euroopassa ja Suomessa (Erik Castrén -instituutti/HY 1999);

Birnie, Patricia & Boyle, Alan, International Law and the Environment, 2. painos (Oxford University Press 2002);

Cassese, Antonio, International Criminal Law (Oxford University Press 2003);

Chinkin, Christine, Third Parties in International Law (Oxford University Press 1993);

Klabbers, Jan, The concept of treaty in international law (The Hague, Kluwer 1996);

Korhonen, Outi & Gras, Jutta, International governance in post-conflict situations (Erik Castrén -instituutti/HY 2001);

Marks, Susan, The Riddle of All Constitutions: International Law, Democracy and the Critique of Ideology (Oxford University Press 2000);

Marks, Susan & Clapham, Andrew, International Human Rights Lexicon (Oxford University Press 2005);

Roth, Brad R., Governmental Illegitimacy in International Law (Oxford, Clarendon Press 1999);

Matsushita, Mitsuo & Schoenbaum, Thomas J. & Mavroidis, Petros C., The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy (2. painos, Oxford University Press, 2006)

Tentittävän kirjallisuuden tulee käsittää yhteensä vähintään noin 1000 sivua.

Kansainvälisen yksityisoikeuden pakolliset aineopinnot (20023)

Tavoite. Opetettavan aineksen omaksuminen antaa valmiuden ymmärtää tiettyjen kansainvälisluonteisten seikastojen järjestämisen perusteet. Opetuksessa selvitetään mm. ne periaatteet, joita noudatetaan kansainväliseen taloudelliseen kanssakäymiseen liittyvien ongelmien ratkaisussa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. A. Kansainvälinen yksityisoikeus: 1. Johdatus kansainvälisen yksityisoikeuden teoriaan ja käsitteistöön, 2. Luonnollisen henkilön oikeusasema, 3. Kansainvälinen perheoikeus, 4. Kansainvälinen perintöoikeus, 5. Kansainvälinen velvoiteoikeus, 6. Kansainvälinen esineoikeus, 7. Kansainvälinen siviili-prosessioikeus.

Laajuus 3 opintopistettä, 1 opintoviikko.

Opettajat

Esko, Timo, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden dosentti.

Kurkela, Matti, OTT, LL.M., D.S.U. Kansainvälisen yksityisoikeuden, erityisesti kansainvälisen kauppaoikeuden dosentti.

Liukkunen, Ulla, OTT. Tutkija, kansainvälisen yksityisoikeuden vastuopettaja.

Mattila, Heikki E. S., OTT. Diplômé de l'I.D.C.P. Vertailevan oikeustieteen dosentti.

Mikkola, Tuulikki, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun dosentti
Sundström, Zacharias, OTT, MCL, MLitt. Kansainvälisen yksityisoikeuden dosentti.

Opetus

OTT **Ulla Liukkunen** luennoi sopimussuhteisiin sovellettavasta laista ja kansainvälisen yksityisoikeuden uudistamisesta EU:ssa 2.2.–9.2. klo 10–12, P674. Luento-kuulustelut 12.2. klo 10–12 ja 15.2. klo 10–12, P674. Luentosarja korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1.

OTT **Tuulikki Mikkola** luennoi perheoikeuden kansainvälisyksityisoikeudellisista kysymyksistä 5.2.–6.2. ma-ti 13–19, PR pieni juhlasali. Luentosarja korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2. Vaihtoehtoisesti luennot voi käyttää hyväkseen perheoikeuden aineopinnoissa tai avioliitto-oikeuden valinnaisissa opinnoissa. Ks. lähemmin opinto-oppaan kohdasta perhe- ja jäämistöoikeus.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tenttiin saa tuoda Suomen Laki I ja II -teokset tai Finlands Lag I ja II -teokset sekä EU-lakikirjan. Säädökokoelman irtokappaleiden tenttiin tuomisesta, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. kohta Lakikirjatentit. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset sopimussarjan irtokappaleet, jotka on mainittu säädöksissä, mutta joita ei ole lakikirjoissa.

Tutkintovaatimukset

1) **Klami, H.T. - Kuisma, E.**, Suomen kansainvälinen yksityisoikeus (2000), lukuun ottamatta sivuja 187–220.

2) **Mikkola, T.**, Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus (2004).

Säädökset

Euroopan yhteisön perustamissopimus (Rooman sopimus), Sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta (Amsterdamin sopimus), Euroopan Yhtenäisasiakirja, Sopimus Euroopan unionista (Maastrichtin sopimus) pääpiirteittäin

YK:n kauppalaki (GISG) 16.9.1988/796, SopS 50 (Si504)

Laki kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista (IrtKKL) 26.6.1964/387 (Si 502)

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, 4 luku (Si 217)

Neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000 maksukyvyttömyysmenettelystä

Brysselin yleissopimus, SopS 26/1999, (Pr 725)

Bryssel I (Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001) ja

Bryssel II a (Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003)

L välimiesmenettelystä 23.10.1992/967, 51-56 (Pr 208)

Rooman yleissopimus, SopS 30/1999, (Si 403)

Laki lähetetyistä työntekijöistä 9.12.1999/1146 (Ty 107)

Lisäksi tentissä on löydettävä lakikirjoista (mukaan lukien EU-lakikirja) tarpeelliset kv. normit

L eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista 5.12.1929/379 (Si205) (siltä osin kun se jää voimaan)

Perintökaari (Si 235) (taannehtimattomalta osalta)

Kansainvälisen yksityisoikeuden valinnaiset aineopinnot

Kansainvälisen yksityisoikeuden keskeisiä kysymyksiä syventävästi

Tavoitteet ja käsiteltävä asia-kokonaisuus. Syventävän ja laajemman kuvan antaminen kansainvälisen yksityisoikeuden keskeisistä kysymyksistä ja normistosta.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Tutkintovaatimusten yksittäisen kohdan voi korvata vastuuopettajan kanssa sovitulla tavalla tekemällä jostakin alaa koskevasta tutkimuksesta kirja-analyysin.

Laajuus 6 opintopistettä, 3 opintoviikkoa.

Tutkintovaatimukset

1) **Bogdan, M.**, Svensk internationell privat- och processrätt (2004).

2) **Collins, L.** (toim.), Dicey and Morris on the Conflict of Laws. Vol. 2 (2000), s. 1193-1622.

3) Yksi seuraavista teoksista: **Jänterä-Jareborg, M.**, Partsautonomi och efterlevande makes rättsställning (1989), **Jänterä-Jareborg, M.**, Foreign law in national courts – A comparative perspective, Recueil des cours, Vol. 304 (2003), s. 185-385. tai **Liukkunen, U.**, Lainvalinta kansainvälisissä työsopimuksissa (2002).

Kauppaoikeuden pakolliset aineopinnot (20012)

Tavoite: Pehdyttäminen keskeiseen elinkeinotoiminnan harjoittamista koskevaan kauppaoikeudelliseen sääntelyyn.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Yhteisö-oikeus, 2. Kuluttajaoikeus, 3. Immateriaalioikeus, 4. Markkinaoikeus ja elinkeinotoiminnan alakohtainen sääntely.

Laajuus: 9 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Vastaava opettaja: prof. **Rainer Oesch**. Pakollisen aineopintotentin osalta tenttiassistenttina toimii assistentti **Taina Pihlajarinne**.

Opettajat

Bruun, Niklas, OTT, Yksityisoikeuden ruots. Professori

Bräutigam, Tobias, Volljurist. Tutkija
Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtori. Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Nybergh, Frey, OTT, VT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Hoitaa yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtorin virkaa.

Oesch, Rainer, OTT, VT. Kauppaoikeuden professori.

Pihlajarinne, Taina, OTL, VT. Kauppaoikeuden assistentti.

Toiviainen, Heikki, OTT. Kauppaoikeuden dosentti. Siviili- ja kauppaoikeuden yliopistonlehtori. Hoitaa kauppaoikeuden professorin virkaa.

Vesala, Juha, OTK, tutkija.

Viitanen, Klaus, OTT. Kauppaoikeuden dosentti. Tutkija.

Opetus

Kauppaoikeuden opetusohjelma pidetään ajantasaisena yksityisoikeuden laitoksen verkkosivuilla. **Tarkista tiedot laitoksen verkkosivuilta ennen opetukseen osallistumista.**

Opetusmuodot: Luennot. Luennot korvaavat tietyn tutkintovaatimuksiin kuuluvan teoksen tai ainakin osan siitä. Korvaavien ja hyvityspisteluentojen käyttämisestä koskevat säännöt on selostettu jäljempänä.

Kauppaoikeuden korvaavat luentosarjat pidetään 12.3-5.4.2007 (ma-pe) seuraavasti: Markkinaoikeus (Nybergh): 12.3-22.3 klo 8-10 (PII).

Immateriaalioikeus (Oesch) 12.3-22.3 (12.3. ja 15.3, 16.3. ja 19.3 ja 22.3 U40 Sali 1, 14.3 ja 21.3 PII klo 14-16 ja 13.3 ja 20.3 PII klo 16-18).

Kuluttajaoikeus (Bärlund) 27.3-5.4.klo (27.3 P1 klo 10-13, 29.3, 3.4 ja 5.4 P2 klo 9-12, 28.3, 30.3, 2.4 ja 4.4 PII klo 10-13).

Yhteisöoikeus (Toiviainen) 27.3.-5.4. klo 16-19 (PII).

Kuluttajaoikeuden (konsumenträtt) ja markkinaoikeuden (marknadsrätt) luentosarjat ovat ruotsinkielisiä, mutta niitä suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka luentokuulusteluissa voivat vastata suomeksi. Korvaavien luentosarjojen luentokuulusteluissa saa käyttää lakikirjaa. Markkinaoikeuden ja immateriaalioikeuden luentokuulusteluissa edellytetään myös oppikirjoihin ja säädösmateriaaliin tutustumista.

Markkinaoikeuden ja immateriaalioikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa 26.3.2007 klo 10.00-13 (PI). Yhteisöoikeuden ja kuluttajaoikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa 10.4.2007 klo 9.00-14 (PI), jolloin pidetään myös markkinaoikeuden ja

immateriaalioikeuden uusintakuulustelut. Yhteisöoikeuden ja kuluttajaoikeuden uusintakuulustelut pidetään 16.4.2007 klo 10.00-13 (PI).

Opiskelijan, joka suorittaa tentin korvaavilla luentosarjoilla, on oppiaineen kaikkien vaatimusten tultua täytetyiksi ilmoitauduttava seuraavaan aineopintotenttiin opintosuorituksen rekisteröimistä varten tenttiin ilmoittautumista koskevia määräyksiä noudattaen. Ilmoittautumisen yhteydessä on mainittava, mitkä luennot, milloin ja millaisella pistemäärällä ne on suoritettu (mikäli opiskelija on suorittanut myös aikaisemmin järjestetyn kauppa-oikeuden perusteet-luentosarjan, myös tämä ja saadut hyvityspisteet on mainittava). Opintosuoritus hyväksytään ja siitä annetaan arvosana tuolloin kyseisen tentin tenttitulosten antamisen yhteydessä.

Korvaavan luentosarjan suorittamalla voi korvata tentistä sitä vastaavan tenttikysymyksen ja sitä vastaavat osat tutkintovaatimuksista seuraavasti:

Yhteisöoikeus: teoksesta **Rissanen K., ym.** s. 113–486.

Immateriaalioikeus: teoksista **Rissanen K., ym.** s. 595–722, **Howells, G. G. (toim.)** s. 103–136 ja **Castrén** s. 264–277.

Marknadsrätt (markkinaoikeus): teoksista **Rissanen K., ym.** s. 559–594, 865–1051, **Howells, G. G. (toim.)** s. 1–102, s. 198–242, **HE 11/2004** 1-46, **Castrén** s. 1–133, 230–264.

Konsumenträtt (kuluttajaoikeus): teoksista **Rissanen K., ym.** s. 723–864 ja **Howells, G. G. (toim.)** s. 273–316.

Myös aiemmin suoritettut osakeyhtiölain kurssit korvaavat koko yhteisöoikeuden osuuden tentistä, markkinaoikeuden tai kilpailuoikeuden korvaavat kurssit markkinaoikeuden osuuden tentissä sekä kollektiivisen kuluttajansuojan korvaava kurssi kuluttajaoikeuden osuuden tentistä. Mahdollisista muutoksista korvaavuuksiin ilmoitetaan kauppa-oikeuden verkkosivuilla.

Med stöd av samarbetet mellan juridiska fakulteten, Hanken och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i Hankens undervisning inom kursen Bolags- och finansieringsrätt under vt (12.3 - 4.5). En godkänd sluttentamen i kursen ersätter s. 113 - 486 i punkt 1 i tentamensfördringarna. Närmare information om kursen på Hankens hemsidor.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, johon ilmoitaudutaan OODI:ssa (koodinumero 20012). Kuulustelussa saa käyttää teoksia Suomen Laki I, II ja III, Finlands Lag I ja II sekä EU-oikeuden lakikirjaa. Jokainen tenttiin osallistuva ottaa itse mukaansa tarpeellisiksi katsomansa lakikirjat. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaisia säädöskokoelman irtokappaleita tai niiden valokopioita, jotka on julkaistu lakikirjojen ilmestymisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säädösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita.

Tentissä on neljä kysymystä, joista kustakin voi saada enintään kymmenen pistettä. Vastaustilaa kysymystä kohden on **yksi sivu**.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja sen kopiaimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Vastauksissa edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen muistamista. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä sovelletaan kysymyksestä ilmi käyviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johdopäätökset on perusteltu.

Tentin läpäisemistä sekä korvaavien luentosarjojen ja hyvityspisteiden käyttämistä koskevat säännöt ovat seuraavat:

- 1) Opiskelija voi hyödyntää tentissä 0–4 korvaavaa luentosarjaa. Opiskelija voi siten suorittaa koko kuulustelun kuuntelemalla kaikki neljä korvaavaa luentosarjaa. Tentin arvosana määräytyy tällöin luentokuulusteluista saatujen pisteiden kokonaismäärän perusteella.
- 2) Normaalisti vastattavien kysymyksien osalta tentissä hyväksytyksi tuleminen edellyttää sitä, että tenttijä saa vähintään puolet vastattavien kysymysten maksimipistemäärästä. Hyvityspisteitä ei oteta huomioon tentin hyväksymistä arvioitaessa, mutta kyläkin arvosanaa määrättäessä.
- 3) Opiskelija voi hyödyntää tentissä enintään 4 hyvityspistettä.
- 4) Sekä korvaavat pisteet että hyvityspisteet vanhenevat kuten luennot. Vanhentumissäännöt käyvät ilmi opintooppaan asianomaisesta kohdasta.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Rissanen, K. ym.**, Yritysoikeus (1999), s. 113-486, 559-1051. Teoksesta voi myös lukea vastaavat jaksot päivitettyinä sen sähköisestä, suurelta osin ajantasaistetusta versiosta (WSOY:n Juridiikkaonline).
- 2) **Castrén, M.**, EU-Suomen markkinaoikeus (1997), s. 1–133 ja 230–277.
- 3) **HE 11/2004**, Hallituksen esitys laiksi kilpailunrajoituksista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, s. 1-46.
- 4) **Howells, G. G. (toim.)**, European Business Law (1996), s.1–136, 198–242 ja 273–316.

Huom! Teoksen Rissanen, K. ym. uuden painoksen ilmestyttyä kauppaoikeuden ilmoitustaululla ja verkkosivuilla ilmoitetaan sen aiheuttamista muutoksista tutkintovaatimuksiin.

Säädökset

Tutkintovaatimuksissa mainittujen teosten lisäksi edellytetään hallittavan seuraava lainsäädäntö.

Yhteisöoikeus

- YhdistysL 26.5.1989/503. (Si 126)
L avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 6.5.1988/389. (Yr 101)
L eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä 22.12.1994/1299. (Yr 102)
Osakeyhtiölaki 29.9.1978/734. (Yr 103) (uusi laki voimaantulosäännöksineen niiden tultua hyväksytyksi)
OikMA yksityisen osakeyhtiön perusyhtiöjärjestyksestä 29.3.2001/295. (osakeyhtiölain 2:3:n alla, Yr 103)
Eurooppayhtiölaki 13.8.2004 (742/2004) (Yr 104)
Laki eurooppaosuuskunnasta (hyväksytään kesällä 2006)
Asunto osakeyhtiöL 17.5.1991/809. (Yr 109)
Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488. (Yr 105)
Säätiölaki 5.4.1930/109. (Si 128)
Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129. (Yr 114)
Yritys- ja yhteisötietoL 16.3.2001/244 (Yr 115)
Prokuralaki 2.2.1979/130. (Yr 117)
L valtion liikelaitoksista 20.12.2002/1185 (Yr 122)
KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
TilintarkastusL 28.10.1994/936. (Yr 305)

Immateriaalioikeus

- Toiminimilaki 2.2.1979/128. (Yr 116)
Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. (Yr 401)
PatenttiL 15.12.1967/550. (Yr 408)
L oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 23.12.1967/656. (Yr 410)
L hyödyllisyysmallioikeudesta 800/1991. (Yr 414)

L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061 (soveltuvin osin) (Yr 605)
L yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin 16.1.1991/32. (Yr 416)
TavaramerkkiL 10.1.1964/7. (Yr 418)
YhteismerkkiL 5.12.1980/795. (Yr 420)
Mallioikeuslaki 12.3.1971/221. (Yr 421)

Markkinaoikeus

L elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27.9.1919 /122 (Yr 201)
L elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä 3.12.1993/1062. (Si 404)
L kilpailunrajoituksista 27.5.1992/480. (Yr 601)
L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061. (Yr 605)
L julkisista hankinnoista 1505/1992/1505. (Yr 608)
Sähkömarkkinalaki 17.3.1995/386. (Yr 704)
Viestintämarkkinalaki 23.5.2003/393. (Vi 117)
L luottolaitostoiminnasta 30.12.1993/1607. (Ra 107)
L ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30.12.1993/1608 (Ra 112)
L Rahoitustarkastuksesta 27.6.2003/587. (Ra 114)
Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495. (Ra 116)
L sijoituspalveluyrityksistä, 26.7.1996/579. (Ra 119)
VakuutusyhtiöL 28.12.1979/1062. (Ra 204)
L ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17.3.1995/398. (Ra 206)
L Vakuutusvalvontavirastosta 29.1.1999/78. (Ra221)
L Vakuutusedustuksesta 15.7.2005/570 (Ra 213)

EU:n perustamissopimuksen kilpailuartiklat (Euroopan Unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen konsolidoidut toisinnot 2002/C 325/01) artikkelit 81-82.

Kuluttajaoikeus

Kuluttajansuojal 20.1.1978/38. (Yr 501)
L rajat ylittävistä kieltomenettelyistä 21.12.2000/1189. (Yr 515)
L kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 30.1.2004/75 (Yr 502).
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074. (Yr 506)
Valmismatkalaki 28.11.1994/1079. (Yr 508)
Tuotevastuul 17.8.1990/694. (Si 303)
Asuntokauppalaki 23.9.1994/843. (Si 505)

Kauppaoikeuden valinnaiset aineopinnot

Suoritustapa: Kirjalliset kuulustelut ja harjoitusseminaarit.

Kirjalliset kuulustelut: Valittavana on neljä eri linjaa: yhteisöoikeus, immateriaalioikeus, markkinaoikeus ja kuluttajaoikeus. Kussakin on mahdollisuus suorittaa kirjallinen kuulustelu (10 op, n. 1500 sivua) kahdesti vuodessa. Lkv 2006–2007 valinnaisia opintoja voi suorittaa seuraavasti: yhteisö- ja kuluttajaoikeus syyslukukauden ensimmäisellä (27.10) sekä kevät-

lukukauden ensimmäisellä tenttikierroksella (26.2); immateriaali- ja markkinaoikeus syyslukukauden viimeisellä (1.12) sekä kevätlukukauden viimeisellä tenttikierroksella (31.5).

Kirjallisiin kuulusteluihin ilmoittaudutaan OODissa. Kunkin opintojakson koodinnumero on mainittu opintojakson nimen yhteydessä. **Tenttiin ilmoittauduttaessa on ehdottomasti mainittava** sitä varten **luetut vaihtoehdot teokset**.

Kaikki kirjalliset kuulustelut ovat lakikirjatenttejä. Mukaan saa siten ottaa myös EU-oikeuden lakikirjan. Opiskelijoiden edellytetään hallitsevan tutkintovaatimuksissa mainittujen teosten lisäksi myös samaa aihepiiriä koskevan lainsäädännön.

Korvaavuus: Yksi tai useampi kirjallisen kuulustelun tutkintovaatimukseen kuuluvista teoksista voidaan vastaavan opettajan kanssa sopimalla korvata esimerkiksi tekemällä jostain alaa koskevasta väitöskirjasta tai muusta tutkimuksesta kirja-analyysi. Myös korvaavia tai hyvityspisteluentoja voidaan järjestää eri linjoilla. Jos jokin tutkintovaatimukseen kuuluva kirja on suoritettu jo aikaisemmin, tulee opiskelijan sopia vastaavan opettajan kanssa jonkin muun teoksen lukemisesta.

Yhteisöoikeus (20191)

Laajuus: 10 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Tavoite: Perehtyä suomalaisen yhteisöoikeuden, erityisesti osakeyhtiöoikeuden, keskeisiin tulkintaongelmiin, tutustua ulkomaiseen ja EU:n yhteisöjä koskevaan oikeudelliseen sääntelyyn.

Sisältö: 1) Suomalaisen osakeyhtiöoikeuden erityiskysymykset, 2) Eräiden ulkomaiden yhteisöoikeudellinen sääntely, 3) EY:n yhteisöoikeuden harmonisointi ja sen toteuttaminen.

Vastaava opettaja: prof. (mvs.) **Heikki Toiviainen.**

Tutkintovaatimukset

1) **Kyläkallio, J. - Iirola, O. - Kyläkallio, K.**, Osakeyhtiö (2002), s. 39–75, 138–346, 494–570 ja 842–1091 *tai samat*, Osakeyhtiö (2000), s. 37–73, 135–348, 497–569 ja 821–1050. (Huom. kun kirjasta ilmestyy uusi painos, siitä luettavat sivut ilmoitetaan erikseen, sen jälkeen opiskelijan edellytetään osaaavan kirjan vaadituilta osiltaan vain 2006

painoksen ja lakiin sen jälkeen tehtävien muutosten mukaisina) ja **Toiviainen, H.**: Suomen uusi osakeyhtiölaki. Kilpailukykyinen osakeyhtiölainsäädäntö 2000-luvun yrityksille 1800-luvun sääntelyllä? Business Law Forum 2006, s. 25–67.

2) **Wilhelmsson, T. - Jääskinen, N.**, Avoi-
met yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt (2001) *tai samat*, Öppet bolag och kommanditbolag (1989) tai **Halila, H. - Tarasti, L.**, Yhdistys-oikeus, 2. p., josta luetaan yksityis-oikeudellinen osuus, s. 55–329 ja 428–444.

3) **Sandström, T.**: Svensk aktiebolagsrätt. Norstedts Juridik AB (2005, 2006)

4) **Werlauff, E.**, EU Company Law. Common Business Law of 28 States (2003), s. 1–160 (luvut 1–3), 251–354 (luvut 8–11), 437–505 (luvut 15–17) ja 627–641 (luku 21) *tai Dine, J.*, The Governance of Corporate Groups (2000).

Tentissä edellytetään hallittavaksi myös tenttikirjallisuuteen liittyvä suomalainen lainsäädäntö (uudesta osakeyhtiölaista myös hallituksen esitykseen HE 109/2005 sisältyvä ehdotus uudeksi laiksi ja sen voimaanpanolaiksi ennen lain lopullista hyväksymistä - sen jälkeen sekä vanhan että uuden lain tekstit uuden lain voimaan tulon asti).

Immateriaalioikeus (20192)

Laajuus: 10 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Tavoite: Perehtyä aineettomien oikeuksien (immateriaalioikeuksien) pääkysymyksiin ja ongelmiin, erityisesti suojan kohteiden rajaamiseen, suojan sisältöön ja ulottuvuuksiin sekä sopimussuhteisiin.

Sisältö: Suomalaisen ja eurooppalaisen teollis- ja tekijänoikeuden pääkysymykset oikeus- ja sopimuskäytännössä esiintyvine tulkintaongelmineen. Eurooppapatentti, yhteisön merkki ja malli sekä näiden suhde kansallisiin vastaaviin ilmiöihin.

Vastaava opettaja: prof. **Rainer Oesch.**

Tutkintovaatimukset

- 1) **Haarmann, P-L**, Immateriaalioikeus (2006) tai **Koktvedgaard, M. – Levin, M.** Lärobok i immaterialrätt (2004) tai uudempi painos.
- 2) **Oesch, R. – Rinkineva, M-L, – Hieta-mies, H. – Puustinen, K.**, Mallioikeus – muotoilun suoja (2005) (s. 1-261) tai **Oesch, R. – Pihlajamaa, H.**, Patenttioikeus (2003).
- 3) **Haarmann, P-L.**, Tekijänoikeus ja lähi-oikeudet (2005).
- 4) **Salmi, H. – Häkkänen, P.,-Oesch, R. – Tommila, M.**, Tavaramerkki (2001) tai **Wessman, R.**, Varumärkeskonflikter, förväxlingsrisk och anseendeskydd i varumärkesrätten (2002).

Prof **Rainer Oesch** pitää sl. 2006 luentosarjan immateriaalioikeuksien luovutusopimuksista seuraavasti: 6-9.11.06 klo 16-18, 10.11.06 klo 14-16, 13-15.11.06 klo 16-18 (PIV). Luentosarja on tarkoitettu immateriaalioikeuden valinnaisia opintoja suorittaville ja alan jatkokoulutusopiskelijoille. **Luentosarjalle otetaan korkeintaan 40-45 opiskelijaa, jotka ovat suorittaneet lähtötasotentin.** Luento korvaa hyväksytyine luentokuulusteluineen kohdan 1 valinnaisista opinnoista (2,5 op). **Lähtötasotenti 27.10. kauppaoikeuden yhteydessä. Lähtötasotentin vaatimuksena on jokin seuraavista teoksista: Domeij, B. Patentavtalsrätt (2003) s. 1-243 tai Rubin, H., International Technology Transfers (1995) s. 1-249 taikka Byrne, N. – McBratney, A., Licensing Technology (2005) s. 1- 249.**

Prof. **Niklas Bruun** pitää valinnaisen, englanninkielisen kurssin ”International and European IP-law” seuraavasti: 2-4.5.07 klo 8-10 ja 7-11.5.07 klo 8-10 (PIV). Luentosarja korvaa hyväksytyine luentokuulusteluineen kohdan 2 valinnaisista opinnoista (2,5 op).

Markkinaoikeus (20193)

Laajuus: 10 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Vastaava opettaja: prof. Niklas Bruun

Tutkintovaatimukset

Mikäli opiskelija on suorittanut Eurooppaoikeudessa EY:n sisämarkkinaoikeuden tai EY:n kilpailuoikeuden valinnaisten opintojen tentin, hänen osaltaan sovitaan erikseen markkinaoikeuden tentin tutkintovaatimukset.

- 1) **Alanen, J.**, Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa (2002).
- 2) **Whish, R.**, Competition Law (5. ed., 2003) s. 1–48, 79–304.
- 3) **Karjalainen, J., - Laurila, O., - Parkkonen, J.,:** Arvopaperimarkkinalaki (Jyväskylä 2005).
- 4) **Palm, J.,:** Yrityssostot ja määräysvalta-markkinat (Helsinki 2005).

Kuluttajaoikeus (20194)

Laajuus: 10 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Vastaava opettaja: prof. (mvs.) **Johan Bärlund.**

Tutkintovaatimukset

- 1) **Norio-Timonen, J.**, Kuluttajavakuutusten vertailtavuus ja sääntely (1997) tai **Hoppu, K.**, Sijoitustuotteiden markkinoinnin sääntely (2004).
- 2) **Viitanen, K.**, Lautakuntamenettely kuluttajariitojen ratkaisukeinona (2003), s. 1–225, 393–402 ja 461–553 tai **Wilhelmsson, T.**, Twelve Essays on Consumer Law and Policy (1996).
- 3) **Howells, G. - Wilhelmsson, T.**, EC Consumer Law (1997).
- 4) **Larsson, M.**, Konsumenttskyddet över gränserna - särskilt inom EU (2002) tai **Wilhelmsson, T. - Howells, G. - Micklitz, H.**, European Fair Trade Law - The Unfair Commercial Practices Directive (2006).

Kirjanpito

Kirjanpidon pakollinen opintokokonaisuus on jaettu kahteen osaan:

1. kirjanpidon perusteet
2. kirjanpidon jatkokurssi

Kirjanpidon perusteet (200198)

Tavoitteet. Opintojakso tutustuttaa opiskelijan kirjanpitoinformaation tuottamiseen ja sen hyväksikäytön perusteisiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen peruskäsitteet ja periaatteet, tilinpäätöksen sisältö ja hyväksikäyttö sekä verotuksen perusteet.

Laajuus 4 op (2,5 ov)

Opettajat

KTM **Arja Koskela**, kirjanpidon tuntiopettaja

KTM **Carsten Mäsabacka**, kirjanpidon tuntiopettaja

Opetus. Kaikille opiskelijoille yhteinen luento-opetus (16 tuntia) sekä harjoitukset (16 tuntia), joita varten opiskelijat jaetaan noin 40 hengen ryhmiin. Harjoitusryhmiin ilmoitaudutaan ennakkoon.

KTM **Arja Koskela** pitää kirjanpidon perusteiden **luennot** ma 27.11. klo 15-18 PR Pieni Juhlasali, ja to 30.11., ma 4.12., pe 8.12. ja ti 12.12. klo 9-12 PII.

Kirjanpidon **harjoitukset** järjestetään viidessä ryhmässä:

Ryhmä 1: Ti 28.11. klo 9-12 PR s 8, to 30.11. klo 12-14 U38 A205, ma 4.12. klo 12-15 P673, pe 8.12. klo 12-14 P673, ti 12.12. klo 12-14 U40 s 12 ja to 14.12. klo 9-12 U40 s 12.

Ryhmä 2: Ti 28.11. klo 16-19 PR s 8, to 30.11. klo 14-16 U38 A205, ma 4.12. klo

15-18 P673, pe 8.12. klo 14-16 P673, ti 12.12. klo 14-16 U40 s 12 ja to 14.12. klo 13-16 U40 s 12.

Ryhmä 3: Ke 29.11. klo 9-12 P673, pe 1.12. klo 12-14 P722, to 7.12. klo 9-12 U40 s 12, ma 11.12. klo 10-12 P673, ke 13.12. klo 12-14 P673 ja pe 15.12. klo 9-12 P673.

Ryhmä 4: Ke 29.11. klo 12-15 P668, pe 1.12. klo 14-16 P722, to 7.12. klo 13-16 U40 s 12, ma 11.12. klo 12-14 P673, ke 13.12. klo 14-16 P673 ja pe 15.12. klo 12-15 P673.

Ryhmä 5: Ke 29.11. klo 15-18 PR s 7, pe 1.12. klo 16-18 P722, to 7.12. klo 16-19 P673, ma 11.12. klo 14-16 P673, ke 13.12. klo 16-18 P673 ja pe 15.12. klo 15-18 P673.

Kevätlukukaudella kirjanpidon perusteiden kurssi järjestetään ensisijaisesti ennen syksyä 2006 opintonsa aloittaneille opiskelijoille.

Luennot ovat 16.1. – 6.2. ti klo 16-20, P674 ja **harjoitukset** kahdessa ryhmässä 18.1.-15.2. to klo 12-15 tai 15-18, PR s 10.

Suoritustapa. Luennot ja harjoitukset sekä kirjallinen kuulustelu. Kuulusteluun saa tuoda lakikirjat ja laskimen.

Tutkintovaatimukset. **Ihantola, Eeva-Mari – Leppänen, Pasi: Yrityksen kirjanpito – perusteet ja sovellusharjoitukset (2004)**, luvut 1-4 ja 7.

Kuulustelut. Ti 19.12.2006, ma 19.2.2007 ja ma 2.4.2007.

EM **Carsten Mäsabacka** häller kursen i bokföring 27.11. kl 16-18, 28.11. kl 15-18, 29.11. kl 16-18, 30.11. kl 15-18, 1.12. kl 16-18, 5.12. kl 15-18, 7.12. kl 15-18, 8.12. kl 15-18, 11.12. kl 15-18, 12.12. kl 16-18, 13.12. kl 15-18, 14.12. kl 15-18 i P667.

Kirjanpidon jatkokurssi (200199)

Tavoitteet ja sisältö. Opintojakson tarkoitus on kerrata ja saattaa ajan tasalle kirjanpidon perusteiden tuntemus sekä syventää osaamista erityisesti veroekonomian alueella. Kurssin käyminen on suositeltavaa ennen finanssioikeuden aineopintotenttiin osallistumista.

Laajuus: 1 op (0,5 ov)

Opetusmuodot. Luento-opetus ja harjoitukset (yht. 16 tuntia).

KTM Arja Koskela pitää kirjanpidon jatkokurssin luennot ja harjoitukset kevätlukukaudella
ma 12.3. klo 14-17 PII,
ti 13.3. klo 10-14 U40 s 1,
ke 14.3. klo 10-14 PR Pieni Juhlasali,
pe 16.3. klo 12-15 PII,

EM **Carsten Mäsabacka** håller fortsättningskursen i bokföring 12.3. kl 14-18, 13.3. kl 14-18, 15.3. kl 14-18, 16.3. kl 14-18 i P667.

Suoritustapa. Luennot ja harjoitukset sekä kirjallinen kuulustelu

Tutkintovaatimukset. **Ihantola, Eeva-Mari – Leppänen, Pasi:** *Yrityksen kirjanpito – perusteet ja sovellusharjoitukset* (2004), luvut 5-7, sekä opettajan osoittama muu materiaali

Kuulustelut. Ensimmäinen kuulustelu luennoilla 16.3., muut kuulustelut kirjanpidon kuulustelupäivinä.

Lääkintä- ja bio-oikeuden valinnaiset aineopinnot

Lääkintäoikeus ja oikeuslääkintä

Tavoite. Yleiskuvan antaminen lääkitä- ja bio-oikeudesta poikkitieteellisenä uutena oikeudenalana, alan käsitteistä ja periaatteista sekä keskeisestä lainsäädännöstä ja sen kehittämisestä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Lääkitä- ja bio-oikeus uutena tieteen- ja oikeudenalana sekä sen suhde lähitieteisiin (kuten lääkitäetiikkaan ja oikeuslääketieteeseen) ja -oikeudenaloihin (kuten sosiaali- ja terveysoikeuteen), 2. Potilaan ja lääkärin (tai muun terveydenhuollon ammattihenkilöstön) välistä suhdetta koskevat oikeudelliset kysymykset ja niiden sääntely lainsäädännössä, 3. Lääketieteellisten toimenpiteiden, tutkimuksen ja geeniteknikan oikeudellinen arviointi ja sääntely, 4. Oikeuslääketieteen ja -psykiatrian perusteet.

Laajuus 8 opintopistettä / 4 opintoviikkoa

Opettajat ja tutkijat

Lahti, Raimo, OTT, VT, VTM. Rikosoikeuden professori. Lääkitä- ja bio-oikeuden opintojakson vastaava opettaja.

Burrell, Riitta, OTT, LL.M. Lääkitä- ja bio-oikeuden tutkija.

Lehtonen, Lasse, OTT, LT. Vsn. hallinto-oikeuden professori. Apulaisylilääkäri, Helsingin yliopistollinen keskussairaala. Lääkitä- ja bio-oikeuden dosentti (Tampereen ja Lapin yliopistoissa).

Lötjönen, Salla, OTT, MA. Lecturer in Healthcare Law and Ethics, The University of Manchester.

Hannuniemi, Anja, OTL, VT.

Lääkitäoikeuden tutkija.

Soini, Sirpa, OTK, VT. Lääkitä- ja bio-oikeuden tutkija.

Walin, Laura, OTK, FT. Lääkitä- ja bio-oikeuden tutkija.

Suoritustapa. Jakso koostuu sl 2006 järjestettävistä luennoista sekä luentojen jälkeen pidettävästä kuulustelusta, jossa kontrolloidaan luennoilla käsitellyn ja seuraavassa mainittavan kirjallisuuden osaamista. Niille, jotka eivät tule hyväksytyiksi ensikuulustelussa (13.11.2006) tai ovat estyneet siihen osallistumasta, järjestetään yksi uusintakuulustelu (15.1.2007). Näiden kahden kuulustelun tarkemmat tiedot ilmoitetaan tenttipäiväaikataulussa. Niihin ilmoittaudutaan normaalikäytännön mukaisesti. Kuulusteluissa saa käyttää lakikirjoja. Hyväksyttävä suoritus edellyttää myös osallistumista jäljempänä mainittuihin etiikkaryhmiin.

Opetus

Opetuspaikkana on P673 paitsi 5.10, F26, ls. 2 ja 11.10. oikeuslääketieteen laitos, Kytösuontie 11.

6.9. klo 16–18 Professori **Raimo Lahti**: Lääkitä- ja bio-oikeus. Johdatus aihepiiriin.

7.9. klo 16–18 LT, Ph.D. **Pekka Louhiala**, Helsingin yliopisto: Johdatus lääketieteen etiikkaan.

13.9. klo 16–18 Prof. emer. **Martti Kekomäki**: Priorisointi terveydenhuollossa.

14.9. klo 16–18 OTT, LT **Lasse Lehtonen**: Potilasvahinkolaki.

20.9. klo 16–19 OTL, VT **Anja Hannuniemi**: Helsingin yliopisto: Alaikäisen potilaan asema.

21.9. klo 16–18 OTT, LL.M. **Riitta**

Burrell: Avusteinen lisääntyminen.

27.9. klo 16–18 OTK, FT **Laura Walin**: Kantasolututkimuksen eettiset ja juridiset ulottuvuudet.

28.9. klo 16–18 OTK, VT **Sirpa Soini**: Biopankkeihin liittyvä juridiikka.

4.10. klo 16–18 Ylilääkäri **Irma Kotilai-**

nen, TEO: Syyntakeisuusksymyksistä.
5.10. klo 14–16 Dosentti **Marjut Salokannel**: Helsingin yliopisto: Bioteknologia ja immateriaalioikeudet.

11.10. klo 16–18 Prof. **Antti Sajantila**: Oikeuslääketieteellinen näkökulma. Huom. paikka:

Em. luentojen seuraamisen lisäksi oikeustieteen opiskelijoiden edellytetään osallistuvan lääketieteen opiskelijoiden kanssa etiikkatapauksia pohtiviin ryhmätapaamisiin siten kuin LT, Ph.D. Pekka Louhiala ohjeistaa. Etiikkatapauksia on julkaistu verkkoversiona osoitteessa <http://www.terkko.helsinki.fi/resurssi/etiikkapankki>.

Luentojen ohessa tentittävä kirjallisuus:

- 1) **Lohiniva-Kerkelä, M.**, Terveydenhuollon juridiikka (2004).
- 2) **Lötjönen, S.**, Yhteenvedoartikkeli Lääketieteellinen tutkimus ihmisillä. Samanimisessä väitöskirjassa, Forum Iuris (2004); tekstistä on saatavissa verkkoversio.
- 3) **Lehtonen, L.** (toim.), Bio-oikeus lääketieteessä (2006).
- 4) **Penttilä, A. ym.**, Oikeuslääketiede (2000), paitsi s. 22–30 ja 68–73.

Opiskelijoiden edellytetään kykenevän hyödyntämään alan säädöksiä, joita on kattavasti Terveyden- ja sairaanhoitolainsäädäntö - eripainoksessa sekä Suomen Laki -teosten So ja Si -osastoissa.

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeuden pakolliset aineopinnot (2016)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen oikeudenalan perusteista ja ohjauskeinoista. Kokonaiskuvan antaminen maankäytön suunnittelusta ja kiinteistöjärjestelmästä, luonnonvarojen käytöstä, luonnonuojelusta ja ympäristönsuojelusta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleiset opit sekä ylikansallinen ympäristöoikeus. 2. Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen. 3. Ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn yleiset periaatteet ja ohjauskeinot. 4. Luonnonvarojen käytön ohjaus ja luonnon suojelu. 5. Vesioikeus. 6. Kulttuuriympäristön hoito ja suojelu. 7. Kiinteistönmuodostamisoikeus ja pakotoimioikeudet.

Laajuus 6 opintopistettä / 4 opintoviikkoa.

Opettajat

Hollo, Erkki J., OTT, Dr. iur. Ympäristöoikeuden professori.

Majamaa, Vesa, OTT, VT. Ympäristöoikeuden professori.

Utter, Robert, OTL. Ympäristöoikeuden assistentti.

Ekroos, Ari, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Holma, Kyösti, OTT, DI. Ympäristöoikeuden dosentti.

Kuusiniemi, Kari, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Määttä, Tapio, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Belinskij, Antti, OTL, Tutkija.

Herler, Casper, OTK, VT. Tutkija

Mehling, Michael, Rechtsref., Tutkija

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Pakollisia aineopintoja varten pidetään omat oikeudenalan yleisesityksiä sisältävät luentosarjat.

Hyvityspistelunnon hyväksytystä suorittamisesta voi saada enintään 5 hyvityspistettä tenttiin. Korvaavan luentosarjan suorittamalla voi korvata erikseen ilmoitetun tutkintovaatimuskohtaan pistein 1-10. **Korvaavilla luentosarjoilla voi korvata enintään kaksi tenttikysymystä.**

Prof. **Erkki J. Hollo** luennoi luonnonvaraoikeudesta sl 13.11.-29.11 ma-to, klo 10-12 PII. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 5. Prof. **Vesa Majamaa** luennoi maankäyttö- ja rakennuslain perusteista sl. 13.11.-29.11 ma-pe, klo 8-10 PIII. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3.

Ass. **Robert Utter** föreläser om miljörättnes grunder ht 27.11.-4.12. mån-fre kl. 12-14, sal 444. Föreläsningsserien kan ge högst 3 tilläggspoäng till den obligatoriska ämnesstudietenten.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa saa käyttää teoksia Suomen Laki I, II ja III, Finlands Lag I ja II, sekä EU-oikeuden lakikirjaa. Säädoskokoelman irtokappaleiden tuomisesta, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. Lakikirjatentit. Vastaustilaa kysymystä kohden on yksi sivu.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja kopiaimisesta vastauspaperiin saa yleensä pisteitä. Hyväksyttävät vastaukset edellyttävät esseevastauksissa oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esittämistä. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä myös sovelletaan kysymyksestä ilmeneviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johtopäätökset on perusteltu.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Hollo, E.J.**, Ympäristöoikeuden perusteet (2004), s. 1-202, paitsi s. 54-85.
- 2) **Hollo, E.J.**, Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluoikeus (2004), s. 1-160 ja 313-400.
- 3) **Majamaa, V.**, Maankäyttö- ja rakennuslain perusteet (2006), myöhemmin ilmoitettavat n.150 s.

- 4) **Majamaa, V.- Markkula, M.**, Kiinteistönmuodostamislaki (2001), s. 9-207.
- 5) **Hollo, E.J.**, Maankäyttö- ja vesioikeus (2006), myöhemmin ilmoitettavat n. 150 s. Jos tutkintovaatimuksissa luetellut teokset eivät ole vielä ilmestyneet, tentti suoritetaan vanhojen tutkintovaatimusten mukaisesti siihen asti, kun asiasta toisin ilmoitetaan. Vanhat tutkintovaatimukset ovat nähtävissä tiedekunnan ilmoitustaululla sekä verkkosivuilla.

Säädökset

HUOM! Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä.

- Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554. (Ym 101)
- Kiinteistönmuodostamisasetus 20.12.1996/1189 (Ym 102)
- Kiinteistörekisterilaki 16.5.1985/392. (Ym 116)
- Yhteisaluelaki 18.8.1989/758. (Ym 108)
- Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132 (Ym 201)
- Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895 (Ym 202)
- Etuostolaki 5.8.1977/608. (Si 625)
- Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki 12.3.1999/329. (Ma 101)
- L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26. (Ym 302)
- Maantielaki 23.6.2005/503 (Ym 203)
- L oikeudesta entiseen tialueeseen 21.5.1954/245. (Ym 205)
- L yksityisistä teistä 15.6.1962/358. (Ym 207)
- VNA yksityisistä teistä 21.12.2000/1267. (Ym 208)
- Vesilaki 19.5.1961/264. (Ym 601)
- L eräistä vesien käyttämistä varten myönnettävistä oikeuksista 19.5.1961/266. (Ym 603)
- Vesiasetus 6.4.1962/282. (Ym 602)
- L sisältävä määräyksiä välijajasta vedessä ja vesialueen jaosta 23.7.1902/31. (Ym 112)
- L oikeudesta yleisiin vesialueisiin 1.4.1966/204. (Ym 113)
- Merensuojelulaki 29.12.1994/1415. (Ym 608)
- L aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16.3.1979/300. (Ym 609)
- L maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta 25.4.1974/378. (Ym 420)
- L jätevesimaksusta 13.7.1973/610. (Ym 614)
- Vesihuoltolaki 9.2.2001/119. (Ym 613)
- Laki vesienhoidon järjestämisestä 30.12.2004/1299 (Ym 615)
- L kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978/669. (Ym 425)
- L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29.7.1977/603. (Si 626)
- Rakennusuojelulaki 18.1.1985/60. (Ym 510)
- Muinaismuistolaki 17.6.1963/295. (Ym 509)
- Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096. (Ym 501)
- Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160 (Ym 502)
- Koskiensuojelulaki 23.1.1987/35. (Ym 606)
- Metsälaki 12.12.1996/1093. (Ma 602)
- L kestävän metsätalouden rahoituksesta 12.12.1996/1094. (Ma 607)
- Metsästyslaki 28.6.1993/615. (Ma 701)
- Kalastuslaki 16.4.1982/286. (Ma 704)
- L yleisestä kalastusoikeudesta 16.4.1982/285. (Ma 706)
- Ulkoilulaki 13.7.1973/606. (Ym 305)

Maastoliikennelaki 22.12.1995/1710 (Vi 236)
Maa-aineslaki 24.7.1981/555. (Ym 507)
Maa-ainesasetus 5.2.1982/91. (Ym 508)
Kaivoslaki 17.9.1965/503. (Ym 209)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86 (Ym 401)
Ympäristönsuojeluasetus 18.2.2000/169 (Ym 401a)
Päästökauppalaki 30.7.2004/683 (Ym 402a)
Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta 4.2.2000/113. (Ym 402)
Laki ympäristölupavirastosta 4.2.2000/87. (Ym 705a)
Jätelaki 3.12.1993/1072. (Ym 426)
Jäteasetus 22.12.1993/1390. (Ym 427)
Terveystoimintalaki 19.8.1994/763 (Ym 409)
Kemikaalilaki 14.8.1989/744. (Ym 412)
Kemikaaliasetus 12.7.1993/675. (Ym 413)
Geeniteknikkalaki 17.3.1995/377. (Ym 411)
Ydinenergialaki 11.12.1987/990. (Yr 703)
L ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 10.6.1994/468. (Ym 403)
A ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 5.3.1999/268. (Ym 404).
Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 8.4.2005/200 (Ym 405)
L ympäristövahinkojen korvaamisesta 19.8.1994/737. (Si 304)
Sähkömarkkinalaki 17.3.1995/386 (Yr 704)

EY-säädökset (Ei liitteitä)

Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979, luonnonvaraisten lintujen suojelusta. EYVL L 103, 25/04/1979 s. 1
Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista. EYVL L 175, 05/07/1985 s. 40
Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. EYVL L 206, 22/07/1992 s. 7.
Neuvoston direktiivi 96/61/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 1996, ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi. EYVL L 257, 10/10/1996 s. 26.
Neuvoston direktiivi 96/62/EY, annettu 27 päivänä syyskuuta 1996, ilmanlaadun arvioinnista ja hallinnasta. EYVL L 296, 21.11.1996, s. 55.
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista. EYVL L 327, 22/12/2000 s. 1.
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. EYVL L 197, 21/07/2001 s. 30
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 761/2001, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2001, organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä). EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta. EYVL L 041, 14/02/2003 s. 26
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta. EYVL L 156, 25/06/2003 s. 17.
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta. EYVL L 143, 30/04/2004 s. 56.

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeuden valinnaiset aineopinnot

Valinnaiset aineopinnot koostuvat kirjallisista kuulusteluista, jotka kaikki ovat 4 ov:n / 8 op:n laajuisia, sekä 3 ov:n / 6 op:n laajuisesta harjoitusseminaariryöstä. Aihepiirit: Maa- ja vesioikeus; Ympäristöoikeus.

Laajuus 8 opintopistettä / 4 opintoviikkoa

Tavoite. Valitun aineen pääsektorin syvällinen hallinta ja tuntemus.

Opetus

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallinen kuulustelu. **Kuulustelussa ei saa olla lakikirjoja tai muuta oheismateriaalia.**

Opetusmuodot. Luennot ja harjoitustyöt. Luentokuulustelun hyväksytystä suorituksesta voi saada enintään 5 hyvityspistettä tenttiin. Harjoitustyöllä voi korvata kuulusteluun liittyvää kirjallisuutta.

Maa- ja vesioikeus

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kaavoitus- ja rakentamisoikeus. 2. Kiinteistöjärjestelmä ja kiinteistönmuodostaminen. 3. Maankäyttö. 4. Vesioikeus.

Opetus. Prof. **Vesa Majamaa** luennoi maankäyttö- ja rakennuslaista kl 2007 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

Tutkintovaatimukset

Seuraavista teoksista on valittava **vähintään kolme teosta**. Valittujen teosten yhteissivumäärä tulee olla **vähintään 1200 sivua**. Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoja, sisällysluetteloita tai liitesivuja.

Majamaa, V., Oikeudesta rakentaa poikkeusluvalla (1981).

Ekroos, A.- Majamaa, V., Maankäyttö- ja rakennuslaki (2005).

Kuusiniemi, K.- Peltomaa, H., Lunastuslainsäädäntö ja korvausjärjestelmä (2000).

Hollo, E.J., Erityinen kiinteistöoikeus (2.p. 1984), s. 1-30, 86-165, 250-380.

Hollo, E.J. – Mehling, M. – Taina, T., Vertaileva vesioikeus (2003), s. 49-354.

Mäkinen, E., Maankäyttösojimus ja hyvä hallinto (2000)

Hollo, E.J., Maankäyttö- ja vesioikeus (2006) (kiinteistöjärjestelmää ja kiinteistönmuodostamista koskevat osiot)

KM 1990:22, s. 3-235.

Esitys kaivoslain uudistamiseksi. Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 2/2003.

OMKM 2004:2, Vesilakitoimikunnan mietintö. (erikseen soveltavat sivut)

Tai muu erikseen soveltava kirjallisuus.

Ympäristöoikeus

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleinen ja erityinen ympäristönsuojelu. 2. Ympäristövahinkojen korvaaminen. 3. Luonnonvarojen käyttö. 4. Alkuperäisen luonnon suojele. 5. EU:n ympäristöä koskeva sääntely. 6. Kansainvälinen ympäristöoikeus.

Tutkintovaatimukset

Seuraavista teoksista on valittava **vähintään kolme teosta**. Valittujen teosten yhteissivumäärä tulee olla **vähintään 1200 sivua**. Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoja, sisällysluetteloita tai liitesivuja.

Hollo E.J., Ympäristönsuojeluoikeus (2001), 531 s.

Hollo, E.J.– Vihervuori, P., Ympäristövahinkolaki (1995), 323 s.

Mahmoudi - Rubenson., Miljörättens grunder - Svenska och europeiska regler i ett internationellt perspektiv (2004).

Similä, J., Luonnonsuojelulaki (1997), 268 s.

Kiviniemi, M., Metsäoikeus (2004), s. 17-379.

Kuusiniemi, K., Ympäristönmuutosten korvattavuus pakkotoimitilanteissa (1997), 353 s.

Hollo, E. J.– Parkkari, J. (toim.), Kansainvälinen ympäristöoikeus (1994), s. 13-417.

Krämer, L., EC Environmental Law (2000 tai 2003).

Tai muu erikseen sovittava kirjallisuus.

Metodiseminaari

Prof. **Erkki J. Hollo** pitää ympäristöoikeuden metodiseminaarin syyslukukaudella (syventävien opintojen suorittajille, tutkielman tekijöille ja jatko-opiskelijoille) sl 26.9. alkaen ti 16-18, sali 417

Muuta opetuksesta

Oppiaineen englanninkielisten kurssien päivitetty aikataulu on yliopiston kotisivuilla osoitteessa

<http://www.helsinki.fi/english/courses/>

Naisoikeuden valinnaiset aineopinnot

Johdatus naisoikeuteen 6 op / 3 ov

Tavoite. Yleiskuvan antaminen naisoikeudellisen tutkimuksen teoriasta ja aihepiiristä. Pyrkimyksenä on oppia havaitsemaan oikeuden sukupuolisidonnaisia piirteitä ja näkemään oikeudellisia ongelmia sekä oikeudenmukaisuuskäsityksiä tästä näkökulmasta. Erityisesti tasa-arvoon ja syrjintään liittyvään oikeuteen tutustutaan oikeudenalojen rajat ylittävällä tavalla.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1.tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja syrjintä 2.oikeustieteellisen naistutkimuksen teoria 3.ajankohtaisia kysymyksiä: naisiin kohdistuva väkivalta.

Suoritustapa. 1)Kirjallinen kuulustelu. 2)Vaihtoehtoisena suoritustapana on osallistuminen jompaankumpaan seminaareista 'Sukupuoli, väkivalta ja oikeus' tai 'Tasa-arvo ja syrjintä moninaistuvassa Euroopassa'.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Nousiainen** et al. (toim.) Responsible Selves. Women in the Nordic Legal Culture (2001), sivut 1-125 ja 289-370
- 2) **Nousiainen, K.- Pylkkänen, A.**, Sukupuoli ja oikeuden yhdenvertaisuus (2001), 280 s.
- 3) **Svensson, Eva-Maria** et al. (toim.), Nordic Equality at a Crossroads (2004), s. 1-46 ja 167-235
- 4) **Ahtela, K.** Tasa-arvolakiin perustuva positiivinen erityiskohtelu erityisesti virkanimityksissä. Työelämän tutkimus 2-3/2004 ; Alarotu, O.: Perheen ja pätkätyön yhdistäminen - raskaussyrjinnän kiellosta määräämissä palvelussuhteissa. Oikeus 2003 (32): 4:376-396.

Kuulustelun vastaanottaa akatemiaprofessori **Nousiainen**.

Opetus:

OTK, VT **Helena Karma** pitää oikeustieteellisen tiedekunnan ja Kristiina – instituutin yhdessä järjestämän seminaarin Johdanto naisoikeudelliseen ajatteluun: teoreettisia näkökulmia sukupuoleen ja oikeuteen. Seminaari pidetään seuraavan aikataulun mukaisesti: 16.4. klo 10-12, 21-24.5. klo 9-13 ja 25.5. klo 9-11 P 724. Seminaarilla voi korvata opintokokonaisuuden Johdatus naisoikeuteen (6 op.).

OTK, VT **Helena Karma** pitää englanninkielisen seminaarin Theoretical Perspectives on Law and Gender (3 op) 16.4. klo 14-16, 14-16.5. ja 18.5. klo 10-12 ja 13-15 P 724. Seminaari korvaa valinnan mukaan kaksi kohtaa opintojaksosta Johdatus naisoikeuteen.

Akatemiaprofessori **Kevät Nousiainen** pitää yhdessä useiden tutkijoiden kanssa sl 2006 monitieteisen seminaarin Sukupuoli, väkivalta ja oikeus 11.9.- 4.12 (paitsi 23.10.), ma 10-12, sali P 674. Suoritus koostuu luennoista ja palauteseminaarista, luentoihin liittyvästä kirjallisuudesta sekä oppimispäiväkirjasta.

Akatemiaprofessori **Kevät Nousiainen**, akatemiaturkija **Anu Pylkkänen**, OTK **Outi Anttila** ja OTK Venla **Pärssinen** pitävät kl 2007 seminaarin Tasa-arvo ja syrjintä moninaistuvassa Euroopassa, johon sisältyy lyhyt luentojakso sekä ongelmalähtöisesti käsiteltyjä ryhmätöitä

tasa-arvo- ja syrjintäoikeuden sekä kansainvälisen ihmiskaupan kysymyksistä. Ilmoittautuminen OTK Anttilalle (outi.alarotu@helsinki.fi) 1.12.2006 klo 9.00 ja 15.1.2007 välisenä aikana. Aloituskokous 22.1.2007 klo 14-16, purkuseminaarit viikolla 9 ma-pe 12-14, paikka rikos- ja prosessioikeuden seminaarihuone P 518. Seminaariin voidaan ottaa enintään 20 osanottajaa.

Naisoikeuden metodiseminaari 4 op / 2 ov

Dos. **Anu Pylkkänen** pitää kl 2007 naisoikeuden metodiseminaarin, jonka aihepiirit käsittelevät feminististä oikeusteoriaa ja ajankohtaisia naisoikeuden teemoja. ilmoittautuminen opettajalle

(anu.pylkkanen@helsinki.fi) 1.12.2006 klo 9.00 ja 15.1.2007 välisenä aikana. Seminaari on valinnainen oikeustieteen jatkokoulutusseminaari, jota voidaan käyttää korvaamaan valinnan mukaan kolme kohtaa opintojaksosta Johdatus naisoikeuteen.

Opettajat

Nousiainen, Kevät, OTT, Minna Canth-akatemiaprofessori. Naisoikeuden vastaava opettaja.

Pylkkänen, Anu, OTT, VT, oikeushistorian dosentti, akatemiaturkija.

Ahtela, Karoliina, OTK, tutkija.

Anttila, Outi, OTK, tutkija.

Pärssinen, Venla, OTK, tutkija

